

Dzięk

12 stron
Rok VII

Bydgoski

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA**
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

Wyniki konferencji w Stresie

Wspólna deklaracja trzech mocarstw ogranicza się do stwierdzeń natury ogólnej

Stresa, 14. 4. (PAT). Konferencja w Stresie zakończyła się w niedzielę w godzinach południowych. Rano kontynuowane były narady trzech mocarstw w pałacu Bormeo na Isola Bella, gdzie ostatecznie uzgodniono **tekst oficjalnego komunikatu**. Oficjalny tekst **rezolucji**, będącej wynikiem konferencji w Stresie brzmi jak następuje:

Przedstawiciele rządów włoskiego, francuskiego i angielskiego zbadali w Stresie ogólną sytuację europejską w świetle wyników, jakie dała wymiana poglądów, przeprowadzona w ciągu ostatnich tygodni oraz w świetle decyzji rządu niemieckiego, powziętej dnia 16 marca jak również w świetle informacji, zebranych przez ministrów brytyjskich w toku wizyt, dokonanych przez nich w różnych stolicach europejskich. Po rozważeniu następstw tej sytuacji w stosunku do tej polityki, określonej w porozumieniach, które osiągnięto w Rzymie i Londynie przedstawiciele trzech rządów zgodzili się co do różnych spraw, które przedyskutowali:

1) zgodzili się co do **wspólnej linii postępowania** w toku dyskusji, jaka nastąpi nad odwołaniem się Francji do Rady Ligi Narodów.

2) Uzyskane informacje umocniły ich w przekonaniu, że należy prowadzić rokowania, zmierzające do **ożywionego rozwoju bezpieczeństwa w Europie wschodniej**.

3) Przedstawiciele trzech rządów przeprowadzili ponowne zbadanie **sytuacji austriackiej**. Przedstawiciele trzech rządów potwierdzili deklarację angielsko francusko-włoskie z dnia 17 lutego i 27 września 1934 r., mocą których trzy rządy uznały, że konieczność utrzymania niepodległości i integralności Austrii w dalszym ciągu ożywać będzie ich wspólną politykę, powołując się na protokół francusko-włoski z dnia 7 stycznia 1935 r. oraz na deklarację francusko angielską z dnia 3 lutego 1935 r., w których potwierdzono decyzję konsultowania na temat środków, jakie przedsięwzięteby zostały w wypadku, gdyby integralność i niepodległość Austrii były zagrożone, postanowili zalecić zebranie się w terminie bardzo bliskim przedstawicieli wszystkich rządów wymienionych w protokołach rzymskich **celem -awarcia układów, tyczących się Europy środkowej**.

4) W sprawie **paktu lotniczego**, proponowanego dla Europy zachodniej, przedstawiciele trzech rządów potwierdzają te zasady oraz tę procedurę, które były przewidziane w komunikacie londyńskim z dnia 3 lutego i zgadzają się na aktywne prowadzenie badań tej sprawy celem przygotowania **traktatu pomiędzy pięcioma mocarstwami**, oznaczonymi w komunikacie londyńskim jak również układów dwustronnych, mogących mu towarzyszyć.

5) Przechodząc do badania **problemu zbrojeń**, przedstawiciele trzech mocarstw przypomnieli, że komunikat londyński przewidywał załatwienie, któreby mogło powstać w drodze swobodnych rokowań z Niemcami i któreby miało zastąpić odpowiednie postanowienia w części piątej traktatu wersalskiego. Przedstawiciele trzech mocarstw omawiali w poczuciu swojej odpowiedzialności ostatecznie demarche rządu niemieckie-

go oraz sprawozdanie, jakie przedstawił sir John Simon na temat rozmów, jakie odbył z kanclerzem Niemiec w tej sprawie. Przedstawiciele trzech rządów z zalem stwierdzają, że metoda jednostronnego odrzucenia traktatów zastosowana przez rząd niemiecki w chwili, gdy dokonane zostały kroki celem osiągnięcia załatwienia sprawy zbrojeń w drodze swobodnych rokowań, **poważnie ugodziła w zaufanie opinii publicznej do trwałości pokojowego porządku rze-**

Z drugiej strony, szeroki zakres niemieckiego programu zbrojeń, tak jak został on ogłoszony w programie, którego wykonanie zostało już poważnie posunięte naprzód, odebrał wszelką wartość przewidywanym możliwościom, na których dotychczas opierano wysiłki, zmierzające do rozbrojenia i równocześnie zburzyły nadzieje, któremi ożywione były te wysiłki. Przedstawiciele trzech mocarstw potwierdzają mimo to swo-

je głębokie pragnienie utrzymania pokoju przez stworzenie poczucia bezpieczeństwa i oświadczają ze swej strony, że w dalszym ciągu pragną przyłączenia się do każdego wysiłku natury praktycznej, zmierzającego do załatwień międzynarodowych na podstawie zmniejszenia zbrojeń.

6) Przedstawiciele trzech mocarstw **przyjęli do wiadomości** życzenie, wyrażone przez państwa, w których statut wojskowy został ustalony przez traktaty w Saint Germain, Trianon i Neuville, a które to życzenia zmierzają do **rewizji tego statutu**. Przedstawiciele trzech mocarstw postanawiają zalecić państwu zainteresowanemu zbadanie tej sprawy celem załatwienia jej w ramach ogólnych i regionalnych gwarancji bezpieczeństwa.

Poza powyższą rezolucją rządy angielski i włoski złożyły następującą **wspólną deklarację**, tyczącą się traktatu lokarneńskiego:

Przedstawiciele Włoch i zjednoczonego królestwa W. Brytanji — mocarstw, które biorą udział w **traktacie lokarneńskim** tylko w charakterze gwarantów, **uroczyście ponawiają potwierdzenie wszystkich zobowiązań**, jakie na podstawie tego traktatu przypadają tym mocarstwom i oświadczają swoją gotowość wiernego wywiązania się z nich w wypadku, gdy zajdzie tego potrzeba. Ze względu na to, że zobowiązania wyżej wskazane zostały zaciągnięte w stosunku do wszystkich innych państw, biorących udział w traktacie lokarneńskim, niniejsza deklaracja wspólnie złożona na konferencji w Stresie, w której Francja bierze udział, zostanie oficjalnie zakomunikowana rządom niemieckiemu i belgijskiemu.

Wreszcie mocarstwa, biorące udział w konferencji w Stresie uchwały następującą końcową deklarację: Trzy mocarstwa, których polityka ma na celu zbiorowe utrzymanie pokoju w ramach Ligi Narodów **stwierdzają swą całkowitą zgodę co do przeciwstawienia się każdemu jednostronnemu odrzuceniu traktatów, mogącemu wystawić na niebezpieczeństwo pokój Europy**. W tym też celu postępować one będą na podstawie ścisłej i serdecznej współpracy.

Zywiółowa manifestacja społeczeństwa polskiego w Wejherowie

na znak protestu przeciw nielojalnej akcji niektórych grup mniejszości niemieckiej

W sobotę odbył się w Wejherowie wielki wiec manifestacyjny przeciw zakusom mniejszości niemieckiej na polski stan posiadania na Pomorzu. W wiecu wzięło udział około 3.000 obywateli-Polaków bez względu na przekonania polityczne. Wielka sala była formalnie natłoczona i nie mogła pomieścić wszystkich zebranych, to też przyległy ogród i ubikacje były szczególnie wypełnione publicznością.

Wiec zagał burmistrz **Bolduan**, wskazując że manifestacja ma na celu konsolidację społeczeństwa polskiego przeciw mniejszości niemieckiej, która w swej nielojalności w stosunku do obywateli Polaków posuwa się w swej zaborczości zadaleko.

Następnie zabrał głos p. **Weisner** z Gdańska, powitany burzą oklasków, okrzykami „niech żyje Polonia Gdańska”. Prelegent w zwięzłych i mocnych słowach przedstawił zebrany, że Polacy w Gdańsku pamiętając stosowania teroru ze strony partji rządzącej przy ostatnich wyborach utworzyli jednolity i zwarty front bez względu na przekonania polityczne, przez co stan posiadania polskiego w Gdańsku znacznie się zwiększył.

Referat, wysłuchany w wielkim skupieniu i z powagą, przerywany był burzą oklasków i okrzykami na cześć Polaków w Gdańsku.

Następny prelegent p. **Szczodrowski** z Gdyni przedstawił zebrany genezę walk polsko-niemieckich, wskazując, że Państwo Polskie jest zdecydowanie przeciwstawione z całą bezwzględnością wszelkim próbom zmniejszenia polskiego stanu posiadania na Pomorzu przez nielojalną grupę mniejszości niemieckiej. Słowa, padające z ust prelegenta trafiły do przekonania tysięcznym tłumom zebranych na wiecu i często były przerywane okrzykami i oklaskami.

Zkolei przemawiał **poseł Tobinka**, który wezwał zebranych do zachowania powagi w

akcji przeciw mniejszości niemieckiej, podkreślając, że społeczeństwo polskie winno wykreślić ze swych szeregów tych wszystkich renegatów, którzy za judaszowskie srebrniki przeszli do szeregów niemieckich, i zetracili poczucie godności i odrębności narodowej.

W imieniu zjednoczonej młodzieży wszystkich organizacji przemawiali p. **Kwiatkowski** i **Kowalski**, którzy napiętnowali nieświadomą młodzież polską, która dała się z tych czy innych powodów wciągnąć w szeregi organizacji niemieckich, zapowiadając, że będą z całą bezwzględnością walczyli o każdą duszę polską deprawowaną przez mniejszość niemiecką.

W imieniu Stronnictwa Narodowego przemawiał p. **Hirsch** z Placów, który oświadczył, że dziś, gdy mniejszość niemiecka zbyt w agresywny i nielojalny sposób kuje dusze polskie wszelkie swary i waśnie polityczne winny zniknąć, a społeczeństwo polskie musi utworzyć jednolity i zwarty front, gdyż w jednolici siła narodu.

Po frenetycznych oklaskach i wiwatach na cześć Polaków zagranicą przy okrzykach „hańba zdrajcom Ojczyzny!” i „precz z renegatami!” uchwalono następującą rezolucję:

1. Zebrani na wiecu obywatele miasta Wejherowa przesyłają Rodakom w Gdańsku serdeczne pozdrowienia braterskie i składają cześć hartowi ich ducha solidarności, godnej postawie podczas ostatnich wyborów do Sejmu Gdańskiego.

2. Oświadczają, że szanują i szanować będą ustawami polskimi zagwarantowane prawa wobec lojalnych współobywateli narodowości niemieckiej.

3. Ostrzegają, że wszelkim zakusom wkraczania w polski stan posiadania, kupowania i deprawowania dusz polskich, oraz wszelkiej innej nielojalności przeciwstawiają się z całą bezwzględnością.

4. Wzywają obywateli Polaków do zachowania powagi i spokoju oraz zjednoczenia myśli i czynów bez względu na przekonania polityczne w zwartej polskiej akcji.

5. Potępiają renegatów, którzy dla osobistych korzyści zdradzają sprawę polską, nie pamiętając o wiekowej niewoli i ucisku i wykluczają ich ze społeczności polskiej. Niemniej potępiają tych, którzy chociaż nie angażują się formalnie do szeregów niemieckich, zetracili poczucie godności i odrębności narodowej i nie deklarują się wyraźnie, czy chcą stanąć w polskich szeregach.

6. Ślubują stać twardo na straży polskości tutejszych kresów, podtrzymywać chwiei nych, a karać surowo renegatów.

Po wzniesieniu okrzyków na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, Jej Prezydenta prof. Ignacego Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego, zebrani odpiewali przy akompaniamencie orkiestry hymn państwowy i „Rotę”, poczem wiec został rozwiązany.

Po wiecu samorzutnie zorganizował się pochód przez miasto, w którym wzięła tłumny udział ludność Wejherowa, przyczem w wielu punktach miasta doszło do niepotrzebnych i pożałowania godnych ekscesów ulicznych, w czasie których powybijano szyby kilku Niemcom i renegatom.

Jak się dowiadujemy, policja wszczęła energiczne dochodzenia, celem wykrycia sprawców tych żakowskich i niepoważnych wybryków.

**Dziś na stronie 6-tej
pełna tabela sobotniego
ciągnięcia loterii**

Tragiczny wypadek na Wiśle pod Toruniem

Zginął znany wioślarz toruński śp. Włodzimierz Bahr

Wczoraj w godzinach południowych na Wiśle w Toruniu zdarzył się tragiczny wypadek, który spowodował śmierć znanego wioślarza ś. p. kpt. w stanie spoczynku Włodzimierza Bahra.

O godz. 11,45 trzej członkowie Toruńskiego Klubu Wioślarskiego wyjechali 2-osobową łodzią „Wanda”. Skład osady stanowił ś. p. kpt. Bahr i p. Zygmunt Tomaszewski, urzędnik Pom. Urzędu Wojewódzkiego, obaj posiadający klasę sternika, oraz sędzia śledczy Sądu Okręgowego w Toruniu p. Jaszkowski, wioślarz I klasy. Zaznaczyć należy, że uzyskanie tych stopni wioślarskich jest uzależnione m. in. od doskonałych umiejętności pływackich.

Z uwagi na górny wiatr osada zaopatrzyła łódź w mały żagiel, którym kierował p. Tomaszewski, mający również dyplom żeglarski morskiego.

Początkowo jazda odbywała się w jak najpomyślniejszych warunkach, gdyż siła wiatru była średnia, a fale nie duże, łódź zaś, którą wioślarze wyjechali, należy — do najodporniejszych na fale, czego dowodem jest fakt, że przebyła ona już szereg wielkich wycieczek, a m. in. spływ do morza i trasę Gdynia—Hel.

Gdy osada znalazła się na wysokości t. zw. „białego domu” u wybrzeża Jakóbskiego Przedmieścia, wiatr znacznie się wzmógł, a fala zwiększyła. Wioślarze wobec tego zaczęli kierować się do brzegu, przyczem zdjęli maszt i żagiel.

W tym samym czasie minął ich łódź transport rzeczny, złożony z holownika i kilku berlinek. I tak już wysokie fale zyskały natychmiast na sile. Kilka dużych fal załaziło łódź z tyłu i z boku. Wioślarze czynili wyczerpane usiłowania, by utrzymać ją w równowadze, napór wody był jednak zbyt silny. Łódź wraz z osadą pogrążyła się w falach. Po chwili jednak wioślarze wypłynęli, a za nimi powoli wynurzyły się burty zatopionej łodzi, których uchwytywszy wioślarze, trzymali się na powierzchni.

Na berlinkach zauważono wypadek i kierownik transportu szyper Osieński ze swoimi ludźmi spieszył z natychmiastową pomocą, uruchamiając dwie łodzie, przyłączone do ostatniej berlinki.

Zauważyli to wioślarze i dwaj z nich, ś. p. Bahr i p. Tomaszewski, ufając swym umiejętnościom pływackim, usiłowali dopłynąć do pierwszej łodzi ratunkowej. Próba ta skończyła się tragicznie, albowiem berlinki oddaliły się, a łodzie ratownicze nie zdążyły jeszcze od nich odczepić. Wioślarze wobec tego starali się dostać z powrotem do swojej łodzi, przy której pływał w dalszym ciągu sędzia Jaszkowski.

Niestety tylko p. Tomaszewski zdo-

łał ostatnim wysiłkiem dotrzeć do łodzi i chwycić się zbawczej burty.

Ś. p. kpt. Bahr, porwany silnym prądem i zalewany raz poraz falami, po chwili znikł z powierzchni wody. Zdało się przez moment, że uchwycił się pływającego w pobliżu masztu z żaglem i w tę też stronę pp. Tomaszewski i Jaszkowski skierowali nadpływające łodzie ratunkowe. Niestety, okazało się, że ś. p. kpt. Bahra w oznaczonym miejscu nie było i pomimo usilnych poszukiwań, nie odnaleziono go. Wtedy dopiero p. Tomaszewski i p. Jaszkowski przeszli do łodzi ratunkowych.

Zaznaczyć należy, że p. Tomaszewski był już u kresu swych sił, gdyż po wciągnięciu go do łodzi ratunkowej stracił przytomność i dopiero po dłuższej chwili ją odzyskał.

W tak tragiczny sposób zginął jeden z pierwszych wioślarzy Toruńskiego Klubu, niestrudzony szermierz idei wioślarskiej.

Z całym uznaniem podkreślić należy zachowanie się w tym dramacie szypra Osieńskiego i jego pomocników.

Zwłok ś. p. kpt. Bahra do chwili odawania numeru naszego pisma pod prasę, nie odzyskano.

Piecza władz naczelnych nad pomorskim rolnictwem

Minister rolnictwa na Pomorzu

Przez sobotę 13 i niedzielę 14 bm. bawił na Pomorzu p. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych — Poniatowski, lustrując tok prac parcelacyjnych oraz prace Izby Rolniczej.

Z Poznania przez Bydgoszcz przybył p. Minister w sobotę do Torunia, gdzie go w pierwszym dniu pobytu gościło wraz z p. Wojewodą Pomorskim Kirtiklisem i dyrektorem departamentu p. Bieleckim, w swych lokalach biurowych Pomorskie Towarzystwo Rolnicze. W celu zaznajomienia p. Ministra z kształtem swych prac i sytuacji rolnictwa pomorskiego, P. T. R. zorganizowało specjalną konferencję z udziałem członków Prezydium oraz prezesów poszczególnych autonomicznych Sekcyj. Na konferencji tej, po omówieniu prac P. T. R. u, prezesi Sekcyj dzierżawców i osadników przedłożyli p. Ministrowi szereg spraw szczególnych, dotyczących

tych kategorii rolników; na zakończenie zaś została zreferowana p. Ministrowi ogólna sytuacja rolnictwa na Pomorzu, z podkreśleniem specjalnych trudności, w jakich pracuje rolnictwo ziem zachodnich, oraz z uwypukleniem konieczności jaknajrychlejszego osiągnięcia jakiejś takiej opłacalności produkcji rolnej, która jest warunkiem wydania należytego rezultatu przez ustawodawstwo oddłużeniowe.

Wczoraj w niedzielę, p. Minister dokonał lustracji prac terenowych.

O godz. 18,43 p. Minister Poniatowski odjechał pociągiem pospiesznym z Torunia do Warszawy. Na dworcu żegnali p. Ministra p. Wojewoda Pomorski Kirtiklis, naczelnicy Wydziałów U. W. pp. Szczepański i Ceceniowski oraz przedstawiciele pomorskich organizacji rolniczych.

„Dar Pomorza” płynie do Singapore

Serdeczne przyjęcie marynarzy polskich w Szanghaju

Okręt szkolny „Dar Pomorza” po przybyciu do Szanghaju spotkał się z serdecznym przyjęciem władz miejscowych, które urządziły program przyjęcia i zwiedzenia miasta przez uczniów i załogę. Kapitan statku udał się do Nankinu, gdzie złożył oficjalną wizytę centralnym władzom chińskim. Dnia 1 kwietnia „Dar Pomorza” wyruszył w dalszą drogę i przybył do Hong-Kongu, gdzie powitała

go grupa zamieszkałych tam Polaków. W porcie tym statek został wprowadzony do doków celem pomalowania części podwodnej.

W dniu 10 kwietnia „Dar Pomorza” wyruszył w dalszą drogę do Singapore, dokąd zamierza przybyć w dniu 19 bm. Kapitan statku donosi, że na pokładzie wszystko w porządku, wszyscy są zdrowi.

na święta

KONIAKI
WÓDKI i LIKIERY

WINKELHAUSENA

Znów katastrofa pociągu towarowego pod Bydgoszczą

Jeden zabity — Straty wynoszą około 12 tysięcy złotych

Ub. soboty w godzinach przedpołudniowych na stacji Brzoza pod Bydgoszczą zdarzyła się katastrofa pociągu towarowego, druga w pobliżu Bydgoszczy w ostatnim tygodniu. Wskutek wadliwego działania zwrotnicy — pociąg towarowy nr. 1474, który opuścił dworzec bydgoski w sobotę o godz. 11,08 wykołowało się przy wjeździe na stację w Brzozie.

Według zebranych przez nas wiadomości, katastrofa nastąpiła w następujących okolicznościach: przed zwrotnicą na stacji Brzoza kierownictwo ruchu poleciło umieścić tablicę ostrzegawczą dla maszynistów, iż zwrotnica działa niepewnie, wobec czego należy zmniejszyć szybkość pociągu. Kierownik pociągu

nr. 1474 zauważywszy sygnał zwolnił bieg pociągu z szybkością około 40 km na 30 km/godz., jednak i ta szybkość okazała się za wielką, gdyż podczas przejazdu przez wadliwie funkcjonującą zwrotnicę — wykołowało się 6 wagonów. Siłą bezwładności ostatnich wagonów — wykołowane wagony zostały ściśnięte i częściowo zmiżdżone. Jadący w budce hamulczej 3-go wagonu kolejarz Ludwik Gościński z Bydgoszczy poniósł śmierć na miejscu. Osierocił on żonę i troje dzieci.

Według prowizorycznych obliczeń, straty spowodowane wypadkiem wynoszą około 12.000 zł. Kto ponosi winę spowodowania katastrofy, ustalą dochodze-

Delegacja węgierska badała możliwości wykorzystania Gdyni jako portu tranzytowego dla Węgier

Dn. 13 bm. przyjechała do Gdyni, bawiąca obecnie w Polsce delegacja węgierska do rokowań handlowych i turystycznych. Goście złożyli wizytę dyrektorowi Urzędu Morskiego, poczem wysłuchali referatu o rozwoju i obrotach portu. Po szczegółowym zwiedzeniu portu i jego urządzeń, dyr. inż. Łęgowski podejmował śniadaniem delegację w salach dworca morskiego.

W godzinach popołudniowych goście węgierscy udali się do Gdańska celem zwiedzenia portu. W czasie swego pobytu na wybrzeżu delegacji węgierskiej okazali duże zainteresowanie dla portu gdynińskiego, badając szczegółowo możliwości ewent. wykorzystania go jako portu tranzytowego dla Węgier.

W skład delegacji wchodził pp.: **Bar-koczi** — prezes delegacji do rokowań handlowych i turystycznych i naczelnik wydz. ekonom. w węg. Min. Spr. Zagr., **Reney** — pierwszy sekretarz poselstwa w Warszawie, **Antalfy** — radca Min. Roln., **hr. Zichy** — sekr. gen. Węgierskiej Rady Turystycznej, **Mangold** — radca handlowy Poselstwa Węgierskiego, i **dr. Paluzza** — przedstawiciel węg. sfer gospodarczych.

Delegacji podczas podróży do Gdyni i Gdańska towarzyszyli pp. konsul **Brzeziński** — radca M. S. Z., naczelnik **dr. Ostrowski** z Min. Komunik., radca **dr. Szyszkowski** z Min. P. i H. oraz **Buxell** — sekr. Dptu Morskiego M. P. i H.

Specjalna linia okrętowa do przewozu jaj z Polski do Hiszpanji

Dowiadujemy się, że włoska linja „Italo-Somala”, której statki utrzymują regularną komunikację między portami Italji i Polski, otworzyła nową linję pomiędzy Gdynią a portami hiszpańskimi, Barceloną i Valencją. Statki obsługujące tę linję będą specjalnie dostosowane do przewozu jaj.

Agentem nowej linii jest firma **Rummel-Burton** w Gdyni. Pierwszy statek ma odejść z Gdyni do Hiszpanji około 20 kwietnia.

Katastrofa ekspresu elektrycznego we Francji

Kilka wagonów stoczyło się z nasypu Paryż, 14. 4. (PAT.) Pod Bordeaux wydarzyła się poważna katastrofa kolejowa, która pociągnęła za sobą liczne ofiary w ludziach i poważne straty materialne.

Pociąg pospieszny elektryczny „Pyrces Cote d'Argens Paris”, jadący z szybkością 108 km na godzinę, z niewyjaśnionych dotąd przyczyn wykołowało się. Cztery wagony w czasie biegu pociągu wyskoczyły z czyn. Spowodowało to przerwanie się całego pociągu i stoczenie się z nasypu kilku wagonów. W wyniku katastrofy trzy osoby poniosły śmierć a 10 jest ciężko rannych.

Włamanie do Sądu Grodzkiego w Więcborku

Nocy z soboty na niedzielę niewykryci sprawcy włamali się zapomocą otwarcia drzwi wytrychem do kancelarii Sądu Grodzkiego w Więcborku i skradli dwie maszyny do pisania wart. ok. 600 zł.

Wybór Zarządu Gminy Puck-wieś

Pod przewodnictwem posła BBWR p. mjr. Tebinki z Parszkowa (powiat morski) i przy udziale wicestarosty morskiego p. Racięckiego z Wejherowa radni gminni dokonali wyborów wójta gminy Puck-wieś w osobie rolnika p. A. Wrezy ze Smolna. Podwójcem wybrany został p. Czapiński z Rekowa, ławnikami p. Tański z Gnieźdźewa i Piper z Osłanina. Sekretarzem gminnym Województwo mianowało p. Jastaka. Gmina Puck-wieś składa się z 12 wiosek o ogólnej liczbie mieszkańców ponad 10.000.

Ostateczny wynik wyborów do rady miejskiej w Sopotach

Według obliczeń komisji wyborczej dla rady miejskiej w Sopotach, ostateczny wynik wyborów do sopockiej rady miejskiej przedstawia się następująco:

Uprawnionych do głosowania w Sopotach było 14.198, głosowało 13.510, unieważniono 109 głosów. Udział w wyborach wyniósł 95,97 proc.

Na listę narodowo - socjalistyczną oddano 6.0878 głosów (15 mandatów), socjalistyczną 1.320 głosów (3 mandaty), komunistyczną 367 głosów (bez mandatu), na centrową 2.949 głosów (7 mandatów), na niemiecką - narodową 1.258 głosów (2 mandaty) i na listę polską 728 głosów (1 mandat).

Bryła złota wagi 2 kg

Moskwa, 14. 4. (PAT.) Agencja Tass donosi, że w kopalniach złota w Bodajbo znaleziono bryłę złota wagi ponad 2 kg.

Podwójny obowiązek

Premier Sławek o Pożyczce Inwestycyjnej

W związku z otwarciem w dniu 10 b. m. sukskrypcji na 3 proc. Pożyczkę Inwestycyjną przedstawił P. A. T. zwrócił się do p. Premiera Walerego Sławka z prośbą o wypowiedzenie kilku uwag na temat zadań pożyczki i motywów, jakimi kierował się Rząd, uchwalając ją.

Pożyczka Inwestycyjna — oświadczył p. Premier Sławek — została przygotowana i przedłożona Izbowi Ustawodawczemu do uchwalenia przez Rząd mepproprzednika prof. Leona Kozłowskiego. Pan Minister Skarbu wyjaśnił już jej przeznaczenie, a warunki samej pożyczki są znane z ogłoszeń. Ze swej strony mógłbym dodać tylko parę uwag natury ogólnej.

Wiemy dobrze, że Polska nie jest państwem najbogatszym — że wprost przeciwnie, w okresie rozpoczynającego się światowego przesilenia gospodarczego Polska nie posiadała nagromadzonego zapasu własnych bogactw, któreby jej ułatwiały przetrzymanie. A jednak okazaliśmy się odporniejsi i twardsi od wielu zasobniejszych od nas. Proszę Pana — tak samo pojedynczy człowiek, jak i zbiorowość, jak i organizacja państwa nie wtedy ujawniają swoją wartość, gdy wszystko idzie łatwo i gładko. Dopiero napotykanne trudności, a nadewszystko postawa, w jakiej się do walki z nimi staje, pozwalają na prawidłową ocenę. W dziedzinie zjawisk gospodarczych, tak samo jak i we wszystkich prawie innych, wola człowieka przesądza o wynikach częściej, niż to się wydaje.

— Jak mam to rozumieć?

— Proszę Pana, czy sam Pan kiedyś nie uważał za rzecz prawdopodobną, że kryzys gospodarczy może wywołać kryzys zaufania? I co Pan dziś widzi? Czyż w miarę zwiększenia się trudności nie pogłębiało się w społeczeństwie zrozumienie i przeświadczenie, że tylko ta twarda, ale przewidująca i rozważna polityka, jaką prowadziły wszystkie kolejne rządy w okresie kryzysu może nas zabezpieczyć w tych warunkach od następstw jeszcze gorszych.

To też społeczeństwo dawało i polityczne i materialne podtrzymanie pracy, którą musiało prowadzić państwo. To zespolenie wysiłków było naszym egzaminem.

Sądzę, że te doświadczenia dotychczasowe stworzyły dostateczne chyba podstawy do tego, by rozpisana Pożyczka Inwestycyjna spotkała się ze zrozumieniem i zaufaniem.

— Jakiego ustosunkowania się społeczeństwa do pożyczki spodziewa się Pan Premier?

— Spodziewam się ze strony społeczeństwa współdziałania.

Zdaje się, że co do wartości pożyczki jako papieru, opinia jest jednolita, że będzie to dobry papier wartościowy.

Ale ta strona pożyczki mniejsze nie obchodzi. Interesuje mnie zawsze nie

materiałny, bardziej czy mniej dochodowy interes jednostek, lecz znaczenie ogólnopństwowe, powiedziałbym: znaczenie moralne posunięć gospodarczych i politycznych.

Sumy osiągnięte z pożyczki pozwolą na częściowe choćby zatrudnienie pozbawionych pracy i na wykonanie robót stwarzających nowe warsztaty, albo usprawniających życie gospodarcze na przyszłość. Służyć więc będą interesowi ogólnemu, to też udział w sukskrypcji zarówno wszystkich warstw społecznych, jak i grup gospodarczych powinien być traktowany nie tylko, jako interes, ale także, jako podwójny obowiązek: obowiązek udziału we wspólnej pracy nad zachowaniem i budową siły gospodarczej Państwa, i obowiązek solidarności społecznej. Obowiązkiem zbiorowości jest bowiem danie pomocy tym, którzy dziś są pozbawieni pracy i środków do życia.

Nie zapominajmy, że przez to są oni postawieni poza krąg wspólnego wysiłku społeczeństwa, budującego swój zbiorowy dorobek materialny.

25 milionów złotych na Pożyczkę Inwestycyjną

Zakład Ubezpieczeń Społecznych subskrybował Pożyczkę Inwestycyjną w wysokości 25 milionów zł.

Druga rata należności za Pożyczkę Inwestycyjną płatna będzie w czerwcu

W związku z szeregiem zapytań delegat do spraw 3 proc. Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej wyjaśnia, że wpłata drugiej raty należności za pożyczkę inwestycyjną nastąpi w dniach od 1 do 5 czerwca rb., niezależnie od tego, czy pierwsza rata wpłacona została w kwietniu, lub będzie wpłacona w maju.

Min. Beck wyjechał do Genewy na sesję Rady Ligi Narodów

Dnia 13 bm. wyjechał do Genewy minister spraw zagranicznych p. Józef Beck, celem wzięcia udziału w sesji Rady Ligi Narodów, rozpoczynającej się dnia 15 bm. Z p. ministrem udała się do Genewy jego małżonka. P. ministrowi towarzyszą dyr. Łubieński, wicedyr. Sokółowski i sekretarz osobisty Friedrich. Do Genewy wyjechali również wicedyr. dep. polit. Gwiżdowski i nac. wydz. prasowego p. Skiński.

Dobrowolny powrót zbiegłych rewolucjonistów greckich

Do Aten przybyło z Neapolu na pokładzie statku „Flora Nomikou” 16-tu zbiegłych do Włoch z Venizelosem oficerów, którzy zgłosili się do konsula greckiego w Neapolu z prośbą o odstąpienie ich do kraju, gdyż chcą się oddać do dyspozycji swych władz.

Tłumy ludności oczekiwały powracających w porcie z zamiarem złinczowania ich, czemu władze zapobiegły, organizując odpowiednią służbę bezpieczeństwa.

Czy wolno zabijać z litości?

Co o tem myśli człowiek z tłumu?

(Korespondencja własna.)

Warszawa, w kwietniu 1935.

Toczący się ostatnio w Warszawie głośnie proces Woickiego, który zabił swą kuzynkę, powodowany chęcią skrócenia jej cierpienia, wywołał ożywioną i gorącą dyskusję dokoła pytania, czy zabójstwo z litości ma swe usprawiedliwienie moralne. Nie ulega wątpliwości, że **zabójstwo z litości jest przestępstwem i musi być jako takie karane przez prawo.** Ale kodeks karny, przewidując tego rodzaju przestępstwo, odróżniając je od zabójstw zwykłych i zaliczając do zbrodni „u-przywilejowanych” — stwarza już swoiste podejście do tego czynu, skomplikowanego wielce z punktu widzenia etyki i prawa. W

mę wypowiedzenia się:

Pan J. O. (woźny): „Z litości zabiłbym tylko męczące się stworzenie, które samo nie umie odebrać sobie życia. Dobiłbym psa przejechanego przez samochód. Ale człowiek, jak się tak męczy, że nie chce żyć, może sam wejść na czwarte piętro i skoczyć. Jak sam tego nie robi — to nikomu nie wolno go zabijać”.

Pan K. P. (inkasent): „Gdybym miał dziecko, które byłoby nieuleczalnie chore i skazane tylko na męczarnie — dałbym mu bez wahania truciznę. Cobym sam potem robił — nie wiem”.

Na zdjęciu moment z rozprawy przeciwko Woickiemu podczas ostatniego słowa oskarżonego.

świecie kodeksu czyn Woickiego nie jest zabójstwem z litości, gdyż ustawa zalicza do tej kategorii zabójstwo, uwarunkowane wyraźnym żądaniem ofiary, aby pozbawić ją życia. Woicki zabił w afekcie, powodowany chęcią skrócenia cierpienia nieszczęśliwej dziewczyny.

Czy wolno pozbawiać życia człowieka skazanego na męczarnie z własnego impulsu, lub też na jego żądanie? Zabierali już głos w tej sprawie przedstawiciele prawa, nauki... Co myślą i mówią o tej kwestii ludzie wybrani przygodnie z tłumu, ludzie różnych zawodów i sfer, niewyspecjalizowani w analizie prawniczej i kierujący się w swoim sądzie jedynie własnym uczuciem?

Zwróciliśmy się zatem do kilku osób, przygodnie wybranych. Oto jak brzmią ich odpowiedzi (zachowujemy przytem styl i for-

Dr. W. N. (lekarz-psychjatra): „Zabójstwo z litości uważam za objaw psychopatologiczny. Nikt nie ma prawa odbierać życia drugiemu człowiekowi bez względu na motyw. Inna rzecz, że w naszej etyce lekarskiej kwestja skrócenia cierpienia człowieka, któremu pozostają już tylko godziny męczarni — stanowi lukę, która powinna być wypełniona jakimś przepisem, normującym tę zawiłą sprawę. My, lekarze, w wypadkach beznadziejnych mamy tylko prawo i obowiązek zmniejszenia cierpienia umierającego, niesienia mu jak największej ulgi, „uprzyjemniania” mu śmierci. Pyta pan, czy te zabiegi nie sprowadzają w gruncie rzeczy do skrócenia ostatnich cierpienia? Proszę pana, czasem istotnie może zatrzeć się tu różnica między środkami, niosącymi ulgę, a skracającymi życie...”

Panna A. R. (urzędniczka): „Wolno zabijać z litości, aby skrócić męczarnie ukochanej osoby. Tylko ludzie są za mało litościwi, żeby w takich wypadkach zabijać. Trzeba się wyzbyć egoizmu, żeby zabić z litości człowieka, którego się kocha”.

Dr. K. S. (lekarz i działacz społeczny): „W świetle obecnych pojęć bezwzględnie lekarzowi nie wolno skrócić nawet życia człowieka, którego godziny są policzone. Bo zdarzają się wypadki nagłych przemian w organizmie, których lekarz nie jest w stanie przewidzieć. Zdarzają się poprostu cuda, których medycyna nie potrafiła dotąd w żaden sposób wytłumaczyć. Zniszczone części organizmu odżywają w niezrozumiałym sposób. Wiemy wszyscy o cudach w Lourdes i w Częstochowie. A jeżeli lekarz nie może w zgodzie ze swym sumieniem „zabijać z litości” — to tembardziej nikt inny...”

Pani T. T. (nauczycielka): „Zdaje mi się, że wolno zabić z litości człowieka nieuleczalnie chorego, jeżeli jest on niezdolny do życia. Nie idzie tu o to, czy człowiek ten przynosi pożytek społeczeństwu, ale o wielkie i stałe cierpienie fizyczne, lub głównie o stopień niedołęstwa, które prowadzi nieraz do całkowitego zezwierzęcenia, tak strasznego dla chorego i otoczenia. Zrozumiałe jest jednak, że zalegalizowanie zabójstwa z litości ułatwiłoby szereg zbrodni na tle zupełnie innych pobudek”.

Pani M. Ch. (urzędniczka): „Nie zabiłbym nigdy drogiej mi osoby, choćby najbardziej cierpiała. Może to egoizm, ale nigdy w takim razie nie byłabym w zgodzie z moim sumieniem. Nie podźwignęłabym takiej odpowiedzialności, przez całe życie myślałabym, że popełniłam zbrodnię”.

Pan Z. P. (inżynier): „Zabiłbym drogą mi osobą, nieuleczalnie chorą i skazaną na straszne i beznadziejne cierpienia, jeżeli nie mogłaby sama chwycić za rewolwer z racji swego niedołęstwa fizycznego. Może nawet zabiłbym męczącego się człowieka, który sam nie miałby odwagi pozbawić się życia, a prosiłby mnie, żebym przerwał jego cierpienia. Bo fakt, że nie ma sam odwagi — nie znaczy, że nie pragnie umrzeć. Zadałbym mu śmierć bezboleśnie i w taki sposób, żeby nie widział wycelowanej do siebie lufy, żeby ani przez moment nie miał świadomości, że nadeszła ostatnia chwila”.

Pan A. K. (goniec): „Gdybym spotkał w lesie człowieka poszarpanego przez wilki, zabiłbym go od razu, żeby skrócić jego męki. Musiałbym tylko mieć takie narzędzie, żeby go zabić na miejscu. I żeby nikt o tem nie wiedział”.

Jak widać z przytoczonych powyżej opinij, przekonanie o konieczności szanowania życia istoty ludzkiej jest głęboko utrwalone w społeczeństwie, albowiem każdy z usprawiedliwiających nawet zabójstwo z litości, szuka motywów etycznych i warunków fizycznych, któreby tłumaczyły w ten czy w inny sposób popełniony czyn.

Sta.

Kluczowe stanowisko Polski w systemie równowagi europejskiej

Ciekawe uwagi organu watykańskiego

„Osservatore Romano”, organ watykański, w wywodach omawiających rolę Polski w Europie, uważa za słuszny pogląd „Journal de Geneve”, stwierdzający, że Polska zajmuje kluczową sytuację w systemie równowagi europejskiej. Przekonano się o tem w związku z paktem wschodnim.

Dziennik watykański wyraża żal, że w ciągu ostatniego 10-lecia zbyt często zapominamy inne narody o tem, że Polska stanowi bastjon bezpieczeństwa i cywilizacji.

Dar ambasady polskiej dla miasta Kościszko

Ambasada polska w Waszyngtonie podarowała miastu Kościszko w stanie Missisipi piękny portret olejny generała Tadeusza Kościuszki.

Portret ten zawieszony został w głównej sali ratusza.

Prawo morskie i rzeczne opracowuje obecnie komisja kodyfikacyjna

W komisji kodyfikacyjnej odbywają się obecnie prace podkomisji prawa morskiego i rzecznej nad projektem prawa morskiego i rzecznej. W dniach od 15 do 18 bm. obradować będzie podkomisja postępowania niespornego, rozpatrując w dalszym ciągu projekt kodeksu postępowania niespornego. W dniach od 26 do 30 bm. odbędzie się pier-

wsze czytanie projektu prawa małżeńskiego i majątkowe, od 10-go do 15-go maja r. b. pierwsze czytanie projektu przepisów o rodzinie w podkomisji o stosunkach z pokrewieństwem i opieki, w dniach od 17 do 24 maja rb. pierwsze czytanie projektu prawa rzeczowego.

Paryskie ulice

Prawie 6.600 ulic — Nieprawdopodobny chaos w nazwach — Jak to było dawniej? — Ulica Złotej kropli i ulica Pozłacanego króla — Impas pod dwoma osłami — Wielka rewolucja zmieniła nazwy 1.400 ulic — Nareszcie rada miejska zabrała się do uporządkowania nazw — Ulice paryskie mają być ilustrowane — Radość na Montparnasse.
(Korespondencja własna)

Paryż, w kwietniu 1935

Paryż ma dokładnie 5.964 ulic, a wkrótce zapewne osiągnie liczbę 6.000, wciąż bowiem przybywają nowe ulice wskutek regulacji i zabudowywania terenów pofortecznych. Ale w zagadnieniu ulicznym panował do ostatnich czasów błogi bałagan. Należy bowiem wiedzieć, że Paryż podzielony jest na 20 obwodów (arrondissement), a każdy obwód posiada swoją małą, czyli poprostu swój urząd gminny. Urzędem centralnym dopiero jest magistrat miejski, mieszczący się we wspaniałym gmachu Hôtel de Ville, w pobliżu katedry Notre Dame. Otóż do niedawna było tak, że poszczególne urzędy gminne miały prawo nadawać nazwy ulic w swych obwodach, z czego wypływał właśnie cały bałagan, bo zdarzało się, jakkolwiek pilnie tego unikano, że dwa obwody, a nawet trzy nadawały jakiejś nowej ulicy tę samą nazwę.

Jeszcze przed 200 laty nikt w Paryżu nie troszczył się o nazwy ulic. Ulice każdy nazywał jak chciał, a przeważnie nie miały one żadnych nazw i o tablice orientacyjne nikt nie dbał. Było to nawet zbyteczne, gdyż takich, co umieli czytać było przecież niewiele, a dla kilku „uczonych w piśmie” nie opłacało się fundowanie tablic ulicznych. Możemy sobie wyobrazić, jak dawał sobie radę w tym labiryncie obcy, jeśli miejscowy znał zaledwie z grubsza swą dzielnicę. Nie znaczy to, by ulice nie miały swych nazw. Owszem, ale nazwy te istniały tylko w ustach ludu.

Wiele z tych nazw zachowało się do tychczas, a zaułki te są pełne uroku architektonicznego. Istnieją więc po dziś dzień takie ulice, jak „Złotej kropli” (Goutte d'Or, niedaleko Barbes), przypominająca zapewne ostatnią kroplę złotego wina, istnieje uliczka „Git le coeur” (w wolnym przekładzie: ukojonego serca); jest ulica Westchnień, ulica Zyczeń, Pod żelaznym garnkiem, Pod łowiącym kotem, ulica Złotonosnej ścieżki, Pozłacanego króla i t. d. Dawny Paryż musiał obfitować w młyny (zarówno nad Sekwaną, jak i rzeczką Bièvre, nad którą założono słynną fabrykę gobelinów, a która płynie dziś podziemnym korytem pod kamienicami paryskimi); do dziś zachowało się kilkadziesiąt uliczek i ulic, które noszą w nazwie coś z młyna. Jest więc ulica Przydrożnego młyna, Młyna maślanego, Zielonego, Polnego, Dziewiczego i t. d. Ale istnieje jeszcze ulica Poszczącego i ulica Bezgłowej kobiety, Wilczej jamy, Zebracza, impas pod Dwoma osłami, impas Wielorybi, ulica Pod suchym drzewem, Pod piękną Gabrylą, Stodoły Ślicznotek (popularna wśród artystów rue de la Grange aux Belles na Montparnasse) i wiele innych, pozwalających niejednokrotnie wnikać w beztroską przeszłość dumnego miasta.

Jaki był galimatjas w nazwach ulic w owych czasach, o tem świadczy zarządzenie policyjne z roku 1728, nakazujące właścicielom narożnych domów wypisać czytelnie i umocować do domu na koszt własny tablicę z najbardziej utartą nazwą ulicy. Bo każdy nadawał ulicom nazwy najbardziej jemu odpowiadające. To zarządzenie pogłębiło tylko istniejący już chaos, bo dowcipnisie z pośród kamieniczników nadawali ulicom nazwy nieraz najmniej prawdopodobne. Jaki taki, biegły w rzemiośle, sam się zabierał do tej roboty. Inni korzystali z usług pisarzy publicznych, których dawny Paryż posiadał bardzo wielu. Wreszcie administracja wkręczyła w tę dziedzinę i zaprowadziła jakiś taki porządek. Ale nie na długo. Wielka rewolucja przewróciła i tu wszystko do góry nogami i zmieniła nazwy 1.400 ulic. Przeważnie ulic z imieniem jakiegoś świętego, choć do dzisiejszego dnia pozostało takich ulic wiele, choćby przypomnieć ulicę świętego Fiakra, świętego Wilka i t. p.

W ostatnich czasach powstał projekt, aby nazwy ulic były ilustrowane. Projektodawca w radzie miejskiej doszedł do przekonania, że sucha nazwa ulicy niewiele mówi, szczególnie nazwa nowoczesna. Inaczej zupełnie działa nazwa

ulicy, gdy posiada jakąś odpowiadającą nazwie ilustrację. Sprawą tą zajęli się już artyści, wśród których projekt ten wywołał zupełnie zrozumiałą entuzjazm. I oto w ostatnim „Salonie Niezależnych” widzieliśmy już próbki takich ilustracji. Np. Rue Lafontaine zilustrował pewien artysta znaną bajką: na gałęzi drzewa siedzi kruk z kawalkiem sera w dziobie, pod drzewem wpatrzony w kruka lis, a wsparty o drzewo rozmyślający sam wielki Lafontaine.

Jak jednak zilustrować ulice, noszą-

ce nazwy różnych lokalnych wielkości? Może przy tej sposobności odpowiedni referent sięgnie do archiwum miejskiego i wydobędzie z pod pyłu czasu dawne piękne nazwy ulic paryskich, bez względu na ich niezwykłość nieraz. Cały Montparnasse artystyczny (nie ten snobistyczny) brzęczy, jak rój pszczół. Zarówno „z powodu zarobku”, jak i z radości, że Paryż wróci do ulic „Pod zwichniętym sercem” i „Pod spuchniętym okiem”.

I. EL.

Połączenie jezior mazurskich z Bałtykiem Kanał Mazurski będzie wykończony kosztem 19,5 mili. marek

Dalsza budowa i wykończenie Kanału Mazurskiego, łączącego pojezierze Pruskiego Mazowsza z Królewcem i z Bałtykiem została ostatecznie przez rząd Rzeszy zatwierdzona. Na rok 1935 wyznaczono z budżetu na ten cel 3 miliony ma-

rek, a na ostateczne wykończenie w latach następnych 19,5 milj. marek. Prasa podnosi znaczenie wykończenia Kanału Mazurskiego, którego budowę zaczęto już przed kilkunastu laty.

Rząd węgierski panem sytuacji w parlamencie

Ostatnie wyniki wyborów — Stronictwo rządowe zdobyło 70 proc. mandatów

W dniu 11 bm. zakończyły się wybory do nowego parlamentu węgierskiego w których na 245 mandatów stronictwo rządowe uzyskało 170 t. zn. 70 proc. w porównaniu z dawnym parlamentem, różnice w układzie dzieł przedstawiają się następująco:

stronictwo rządowe uzyskało o 18 mandatów więcej, partia drobnych rolników, liczących dawniej 14 posłów, uzyskała obecnie 24, stron. chrześcijańsko-gospodarcze Wolffa, rozporządzające dawniej 30 mandatami, obecnie zdobyło tylko 14. Zmniejszyła się również liczba członków partii socjal-demokratycznej z dawnych 14 na 11. Pozo-

stałe stronictwa rozbite są na małe grupy. Wybory świadczą o olbrzymim zwycięstwie Goemboesa i polityki, którą on reprezentuje. Wobec zarzutów, stawianych przez partię opozycyjną, jakoby władze wywierały nacisk na głosujących, zwracają uwagę, że rządowe stronictwo jednoci zwyciężyło również bezapelacyjnie w okręgu tajnego głosowania. Ponieważ stronictwo rządowe posiada większość 2/3, opozycja nie będzie miała wogóle żadnego znaczenia. Prawie połowa wybranych obecnie posłów wchodzi poraz pierwszy od parlamentu. Parlament zbierze się 27 kwietnia.

Studenci amerykańscy przeciw wojnie Strajk protestacyjny młodzieży lewicowej

Studenci uniwersytetów amerykańskich zorganizowali na znak protestu przeciw wojnie strajk jednogodzinny oraz pochody demonstracyjne w poszczególnych miastach St. Zjednoczonych. Uchwalono rezolucję, opowiadającą się przeciwko popieraniu przez Stany Zjednoczone jakiegokolwiek

wojny z wyjątkiem wojny ściśle obronnej. Tekst tej rezolucji złożono prezydentowi Rooseveltowi. Demonstracja ta została zorganizowana przez amerykańską Ligę przeciw Wojnie i Faszyzmowi z poparciem stronnictw lewicowych.

Ćwiczenia angielskiej policji konnej

Ćwiczenia angielskiej policji konnej. Próba, przedstawiona na zdjęciu, ma na celu opamiętanie strachu koni policyjnych, które są specjalnie płoszone.

Pamiętka po Józefie Conradzie Szkuner „Otago” zatopiono u brzegów Tasmanji

Pierwszy statek, którym dowodził Józef Conrad zanim jeszcze wstąpił na drogę literacką i zaczął zbierać laury pisarskie, został zatopiony w tych dniach na wodach australijskich u brzegów wyspy Tasmanji. „Otago”, tak brzmiała nazwa małego szkunera, nie padł bynajmniej ofiarą burzy, lecz zakończył na dnie morskim swoją długą karierę transportową, przewożącego węgiel. Zbyt już zniszczony, aby opłacało się go remontować lub sprzedać na szmelc, zo-

stał „Otago” wyprowadzony na pełne morze i tu, po wybiciu dużego otworu w dnie, zatopiony.

Rejsy „Otago” pod dowództwem Conrada nie wychodziły poza granice wód australijskich. Conajwyżej kilka razy do roku udawał się do brzegów wyspy św. Maurycego. Conrad przebył tylko rok na pokładzie „Otago”, jako kapitan, przenosząc się później na większy statek transportowy „Torrens”. Tu, na pokładzie „Torrens’a” spotkał się

Bóle w żołądku, ściskanie w dolku, obstrukcję, gnicie w kiszkiach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język i bladą cerę łatwo usunąć przez częste stosowanie wody gorzkiej Franciszka Józefa, biorąc wieczorem przed udaniem się na spoczynek pełną szklanekę takowej. Zalec. przez lekarzy.

Pierwsze policjantki na ulicach Paryża

Pierwsze kobiety policjantki ukazały się w tych dniach na ulicach Paryża w przepięknym mundurze, t. zw. agents de la paix. Narazie, po przełamaniu oporu konserwatywnej opinii, zaangażował prefekt policji paryskiej, Langeron, tylko dwie niewiasty, Bertę Rolland i Simonę Monvert, które będą pełniły służbę na ulicach Paryża. Zadaniem obu policjantek ma być tropienie i zwalczanie żebractwa, włóczęgostwa, kontrola nad stosowaniem przepisów o dniu roboczym, opieka nad małoletnimi, dziećmi w miejscach publicznych etc. etc. Obie policjantki są młode, liczą mniej niż po 30 lat i przeszły specjalny kurs przeszkolenia. Dla Paryża policja kobieca jest nowością, to też widok agentek budzi sensację i skłania fotografów do polowania na rzadką i ciekawą „zwierzynę”.

Porwanie czy morderstwo? Tajemnicze zaginięcie emigranta niemieckiego

„Paris-Midi” donosi, iż policja szwajcarska prowadzi dochodzenie w sprawie tajemniczego zaginięcia emigranta niemieckiego Hendelsohna, zamieszkałego w Asconie. Istnieje przypuszczenie, iż został on zamordowany. Zbrodnia prawdopodobnie została popełniona podczas pobytu w Asconie Wesejana, zamieszkałego w sprawie porwania Jacoba.

Opozycja słoweńska nie bierze udziału w wyborach

Na posiedzeniu zarządu słoweńskiej partji ludowej pod przewodnictwem b. premiera ks. dr. Koroszcza zapadła decyzja niebrania udziału w wyborach do parlamentu, które odbędą się 5 maja br. Jak wiadomo, stronictwo radykałów również postanowiło nie brać udziału w wyborach. Możliwe jest jednak, że znikoma część członków obu stronictw wbrew uchwałom zarządu będzie głosowała na listę rządową.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 15

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok VI

Fialka z „Cracovji” zwyciężcą biegu naprzelaj o mistrzostwo Polski w Bydgoszczy

23 długodystansowców na starcie — Bieg ukończyło 20 — Najlepszym zawodnikiem Pomorza Kuligowski z Sokoła bydgoskiego — D-ca O. K. VIII. w Toruniu p. gen. Thommée honorowym starterem zawodów.

Wczorajszej niedzieli odbył się w Bydgoszczy na trasie 8.000 m. bieg naprzelaj o mistrzostwo Polski. Zawody zgromadziły na starcie 23 długodystansowców z całej Polski, z liczby 26 zgłoszonych. Bieg ukończyło 20 zawodników. Jako pierwszy bieg ukończył Fialka z K. S. „Cracovia” w czasie 26 min. 57 sek. Fialka ukończył bieg w doskonałej formie, mimo, iż prawie cały czas prowadził.

Na dalszych miejscach uplasowali się: **Karczewski** — „Warszawianka” (Warszawa) (jako drugi 200 m. za Fialką); **Kurpesa** (Łódź); **Janowski** — „Warta” (Poznań); **Duplicki** — AZS (Warszawa); **Kuligowski** — „Sokół” I. (Bydgoszcz) (na szóstym miejscu, jako pierwszy zawodnik Pomorza); **Półtorak** — „Jagiellonia” (Białystok); **Wiśniewski** — „Warszawianka”; **Robiński** — „Warta”; **Młotkowski** — „IKP.” (Łódź); **Więckow-**

ski — „Gryf” (Grudziądz); **Szule** — „Gwiazda” (Bydgoszcz); **Szymański** — Sokół V Bydgoszcz; **Jędrzejewski** i **Karbowiak** — 61 p. p. Bydgoszcz; **Gołębiowski** — „Gryf” (Grudziądz); **Kempiak** — „Polonia” (Bydgoszcz); **Siemieniecki** — „Gwiazda” (Bydgoszcz); na dziewiętnastym miejscu **Wirna** — WKS. Grudziądz i jako ostatni — **Szymczak** Sokół V Bydgoszcz.

Trasa biegu po jednorazowym okrążeniu boiska stadionu prowadziła wokół nowego szpitala na Bielawkach w Bydgoszczy, po okrążeniu którego zawodnicy ponownie wrócili na stadion, poczem powtórzywszy raz jeszcze drogę wokół szpitala — nastąpił po dwukrotnym okrążeniu boiska start na stadionie miejskim.

Zwycięzca biegu naprzelaj na trasie 8 km o mistrzostwo Polski Fialka otrzy-

mał pamiątkowy żeton, oraz nagrodę wartościową w postaci zegara, ufundowanego przez Zarząd m. Bydgoszczy. Kuligowski z Sokoła bydgoskiego, jako pierwszy zawodnik Pomorza, otrzymał również nagrodę wartościową. Pierwszych pięciu zawodników otrzymało pamiątkowe żetony, wszyscy zaś dyplomy. Aktu wręczenia nagród zdobywcom dokonał d-ca O. K. VIII. p. gen. Thommée, który pełnił również podczas zawodów funkcję honorowego startera.

Przed rozpoczęciem biegu krótkie przemówienie powitalne wygłosił w obecności przedstawicieli miejscowych władz z pp. d-cą 15 dyw. piech. Włkp. płk. **Chmurowiczem**, prezydentem miasta Bydgoszczy **Barciszewskim** i reprezentantem starosty bydgoskiego p. mgr. **Nowakowskim** na czele, prezes Pom. Okr. Zw. L. A. p. dyr. **Woda**.

Rozgrywki w siatkówkę o mistrzostwo m. Grudziądza

W sobotę, odbyły się w Grudziądzu rozgrywki w siatkówkę pań i panów o mistrzostwo miasta Grudziądza na rok 1935-36. W siatkówce pań zwyciężyła drużyna **Sokoła** żeńskiego przed **OPWK** i **Związkiem Strzeleckim**. W siatkówce panów mistrzostwo zdobyła pierwsza drużyna **Centrum Wyszkozenia Żandarmerji** po zaciętej i równorzędnej walce z **Sokołem I**. Na trzecim miejscu uplasowała się druga drużyna **Centrum Wyszkozenia Żandarmerji** przed **Sokołem III**.

Piłka nożna

RUCH — WISŁA 4:2.

Katowice, 14. 4. (PAT). W niedzielę w meczu ligowym, rozegranym w Wielkich Hajdukach mistrz Polski **Ruch** pokonał **krakowską Wisłę** 4:2 (3:1).

GRACOVIA — ŁKS 5:1.

Kraków, 14. 4. (PAT). Rozegrany tu mecz o mistrzostwo Ligi między **Cracovią** a **ŁKS** przyniósł wynik 5:1 (2:0) dla **Cracovii**. Cracovia wykazała doskonałą formę zwłaszcza jej atak wykazał niezwykle skuteczną grę.

POGOŃ — POLONJA 3:0.

Lwów, 14. 4. (PAT). We Lwowie w meczu o mistrzostwo Ligi **Pogoń** łatwo zwyciężyła **Polonię** z **Warszawy** 3:0 (1:0). Bramki zdobyli **Niechciol** dwa i **Borowski** jedna.

LEGJA — GARBARNIA 0:0.

Warszawa, 14. 4. (PAT). Na stadionie Wojska polskiego rozegrany został mecz o mistrzostwo Ligi pomiędzy **Legją** a **Garbarnią** zakończony wynikiem bezbramkowym 0:0. Pierwsza połowa prowadzona w zwykłym tempie nie wykazała przewagi żadnej ze stron. Obustronne ataki nie dały wyniku. Po przetrwaniu Legja opadła na siłach. Garbarnia nie umiała jednak wyzyskać okazji zdobycia bramki.

W drużynie warszawskiej na wyróżnienie zasługuje **bramkarz Keller**. Brawurowe jego interwencje zakończyły się nieścieżką na 10 minut przed końcem meczu **kontuzją**, tak, że musiano go znieść z boiska. Drużyna krakowska nie miała specjalnie jasnych punktów. Najlepszym jej punktem był atak.

WARTA — WARSZAWIANKA 3:1.

Poznań, 14. 4. (PAT). W Poznaniu **Warta** rozegrała mecz o mistrzostwo Ligi z **Warszawianką**, zwyciężając ją 3:1 (0:0). — Mecz w pierwszej połowie był dość interesujący przy pewnej przewadze **Warty**. **Warszawianka**, grając ofensywnie, przeprowadziła kilka groźnych ataków, jednak bez efektu bramkowego. W drugiej połowie udało się jej uzyskać prowadzenie przez **Świećlickiego**. Po tej bramce gra staje się ostrą i chwilami przybiera charakter bezładnej kopaniny.

Z powodu ostrej gry sędzia usunął z boiska obrońcę **Warszawianki** **Zwierza**, a poza tem podkopywał rzut karny dla **Warty**, który strzelił **Scherfke**, druga bramka dla **Warty** pada ze strzału **Kryśkiewicza**. Od tej chwili gra staje się coraz bardziej ostrą i brutalną. Za ostrą grę sędzia usunął z boiska drugiego gracza **Warszawianki** **Schana**, tak, że **Warszawianka** przez ostatni kwadrans gra w 9-tkę. Mimo to broni się bardzo dobrze i dopiero w ostatniej minucie **Scherfke** strzela trzecią bramkę.

POLONJA (Bydgoszcz) — PEPEGE (Grudziądz) 0:2.

Wczoraj odbył się w Grudziądzu mecz piłkarski o mistrzostwo Pomorza pomiędzy **Polonią** (Bydgoszcz) a **Pepege** (Grudziądz). Mecz zakończył się niespodziewanie zwycięstwem **Pepege** (2:0 (1:0)). Obie bramki strzelił **Nawrocki**. Sędziował prof. **Obst** z Grudziądza.

Równocześnie odbył się w Grudziądzu mecz piłkarski o 53 mistrzostwo klasy B okręgu pomorskiego pomiędzy **Polonią** 2 (Bydgoszcz) a **S. C. G.**, który zakończył się zwycięstwem **S. C. G.** 4:2. Sędziował p. **Cichaczewski** z Grudziądza.

GRYF — GOPLANJA 4:0.

W dniu wczorajszym odbyły się rozgrywki piłkarskie o mistrzostwo Pomorza między **Goplanją** (Inowrocław) i **Gryfem** (Toruń). Zwyciężyła drużyna **Gryfu** w stosunku 4:0 (3:0).

NAPRZÓD — POGOŃ 5:2.

Katowice, 14. 4. (PAT). Niedzielny mecz o mistrzostwo śląskiej klasy A między **Pogonią** i **Naprzodem** został przerwany przy stanie 5:2 dla **Naprzodu** na 10 minut przed końcem gry z powodu spoliczkowania sędziego przez jednego z piłkarzy **Pogoni**. Następnie drużyna **Pogoni** opuściła boisko.

Ogólnopolskie zawody bokerskie o mistrzostwo Związku Strzeleckiego odbywają się przez trzy dni w Bydgoszczy

Przez ubiegłe trzy dni — od piątku, dn. 12 bm. do wczorajszej niedzieli, dn. 14 bm. włącznie — **Bydgoszcz** z zainteresowaniem śledziła przebieg imponującej batalji pięściarskiej o mistrzostwo Polski Związku Strzeleckiego.

Przedboje walk, a zarazem uroczysta inauguracja zawodów odbyła się o godz. 18, ze strzelecką punktualnością — dn. 12 bm. w Resursie Kupieckiej.

Na ringu stanęło dziewięć drużyn, reprezentujących okręgi: **pomorski** (2 drużyny), **kielecki**, **lwowski**, **wileński**, **warszawski**, **śląski**, **stanisławowski** i **poznaniński**. W obecności władz Z. S. i licznie zebranej publiczności p. kpt. **Korczewski** z **Torunia**, komendant okręgu pomorskiego Z. S., wygłosił przemówienie, poczem przy dźwiękach Pierwszej Brygady podniesiono flagę strzelecką.

Najlepiej prezentowała się mistrzowska drużyna pomorska: **Lada** (Cuiavia), zesłoroczny mistrz Polski Z. S., **Karasek** (Astorja) — zesłoroczny mistrz Polski Z. S., **Klemens Radomski** — zesłoroczny mistrz Polski, **Tadeusz Radomski** (Cuiavia), **Stefan Radomski** (Cuiavia), **Władysław Dudziak** (Cuiavia), **Władysław Dorsz** (Cuiavia), **Iwanowski** (Cuiavia), **Józkiwiak** (Cuiavia) i **Lukowski** (Astorja). Dodatkowo wrażeń wywarły drużyny śląska i poznanińska.

Ogółem do badania lekarskiego stawiło się 66 zawodników, do walk dopuszczono 58. Najlepszą klasę wykazali zawodnicy pomorscy, śląscy i poznanińscy. Zawodnicy ze Śląska odznaczali się niezwykle wytrzymałością. Sekundował im bokser zawodowy **D. Górny**.

Organizacja zawodów była **nadzwyczaj sprawną**. W ringu sędziowali na zmianę pp. **Sikorski** (Łódź), **Koprowski** (Grudziądz) i **Łodyga** (Grudziądz). Sędziami punktowymi byli także na zmianę pp. **Wolf** (Łódź), **Koprowski** (Grudziądz), **Wende** (Łódź), **Sikorski** (Łódź) i **Zaplatka** (Poznań).

Przez trzy dni zawodów — publiczność z zainteresowaniem śledziła rozgrywki. Zwłaszcza licznie odwiedzali salę ringową miejscowi członkowie i sympatycy „Strzelca” z prezesem Zarządu **Grodzkiego p. kpt. Kalitą** na czele.

PRZEDBOJE.

Techniczne wyniki pierwszego dnia walk przedstawiają się następująco:
Waga musza: **Wysocki** (Pomorze) pokonał **Barana** (Kielce), **Dobrzewskiego** (Lwów) przez k. o. pokonał **T. Radomski** (Wilno), **Grochowski** (Warszawa) zwyciężył z **Lendzinem** (Wilno), a **Fojt** (Śląsk) **Ładę** (Pomorze).

W wadze koguciej: **Stefański** (Poznań) pokonał **Przysiężnego** (Lwów), **St. Radomski** **Krawczyka** (Śląsk), **Chyła** (Pomorze) przez k. o. **Grentscha** (Stanisławów), a **Gajek** (Warszawa) **Lewickiego** (Wilno).

W wadze piórkowej: **Lambryczak** (Poznań) zwyciężył z **Filbierem** (Śląsk), **Nowacki** (Kielce) z **Zajacem** (Stanisławów), **Wielgosiewicz** (Warszawa) z **Sazanowem** (Wilno) i **Dudziak** (Pomorze) z **Cichosem** (Pomorze).

W wadze lekkiej: **Walkowiak** (Poznań) pokonał **Suchana** (Śląsk), **Dorsz** (Pomorze) **Bliszewa** (Lwów), **Talko** (Wilno) **Karaska** (Pomorze) i **Stefańczyk** (Kielce) przez k. o.

St. Pawliczuka (Stanisławów).

W wadze półśredniej: **Męka** (Pomorze) przez techniczne k. o. zwyciężył z **Wołoszynem** (Lwów).

W wadze średniej: **Lewandowski** (Pomorze) przez techniczne k. o. pokonał **Rajewskiego** (Stanisławów), **Kostrzewa** (Warszawa) zwyciężył na punkty **Gutowskiego** (Północ), **Rempalski** (Śląsk) zwyciężył przez k. o. w drugiej rundzie **Rymszę** (Wilno) i **Krynicky** (Lwów) w 30 sek. przez k. o. **Domałę** (Kielce).

W wadze półciężkiej: **Hartke** (Pomorze) zwyciężył na punkty **Strzelca** (Warszawa), a **Józkiwiak** (Pomorze) w 30 sek. **Jeżaka** (Lwów) przez k. o.
W pierwszym dniu zawodów przybył również do Bydgoszczy z okazji ogólnopolskiego turnieju pięściarskiego Związku Strzeleckiego trener **Polskiego Związku Bokerskiego p. Billy Smith** z **Warszawy**.

ĆWIERĆFINAŁY I PÓŁFINAŁY.

Rozegrane ub. soboty, oraz wczorajszej niedzieli w południe spotkania ćwierć i półfinałowe przyniosły następujące wyniki techniczne:

W muszej **Wysocki** (Pomorze) pokonał **Radomskiego** (Pomorze), a **Ślązak Fojt** **Grochowskiego** z **Warszawy**.

W koguciej **Stefański** (Poznań) przez walkower wyeliminował **Radomskiego**, a **Chyła** (Pomorze) pokonał **Grajka** z **Warszawy**.

W piórkowej przez walkower **Lambryczak** (Poznań) wyeliminował **Nowackiego** z **Kielc**, a **Dudziak** (Pomorze) pokonał **Wielganewicza** z **Warszawy**.

W lekkiej **Walkowiak** (Pomorze) pokonał **Dorszę** z **Bydgoszczy**, a **Talko** (Wilno) wygrał do **Stefańczyka** z **Kielc**.

W półśredniej **Męka** (Pomorze) pokonał **Judykę** z **Wilna**, **Aleksandrów** ze **Stanisławowa** przez walkower wygrał do **Sobczyka** z **Kielc**, **Macioszek** (Śląsk) pokonał **Maciejewskiego** (Poznań), a **Olszewski** z **Warszawy** **Radowskiego** (Pomorze).

W średniej **Lewandowski** pokonał **Kostrzewę** z **Warszawy**, a **Ślązak Kempalski** w trzecim starciu przez k. o. pokonał **Krynicky** ze **Lwowa**.

W półciężkiej **Józkiwiak** (Pomorze) — pokonał **Harsika** (Pomorze), a **Kowaczyk**

Finale turnieju gier sportowych w Tczewie

W środę i czwartek odbyły się w sali gimnastycznej szkoły nr. 5, półfinałowe i finałowe rozrywki turnieju gier sportowych o mistrzostwo miasta Tczewa. Wyniki gier finałowych były następujące:

Koszykówka męska: Gimn. Klub Sportowy I — K. S. Wisła — 35:5 (25:0); Wojsk. Klub Sportowy — Gimn. Klub Sportowy II 13:3 (2:2).

Siatkówka żeńska: Mistrzostwo zdobywa drużyna Gimn. Żeńskiego, wygrywając z drużyną harcerek 2:0 (15:10; 15:9).

Siatkówka męska: Mistrzostwo zdobywa

(Śląsk) w drugiej rundzie posłał na deski **Jaworskiego** ze **Stanisławowa**.

W ciężkiej **Zeinig** (Pomorze) już w pierwszym starciu znokautował **Lukowskiego** z **Bydgoszczy**.

W półśredniej (podczas walk południowych w niedzielę) **Aleksandrów** ze **Stanisławowa** pokonał **Mękę** (Pomorze), oraz **Olszewski** (Warszawa) **Ślązaka Macioszke**.

FINAŁY.

Finałowe spotkanie odbyło się wczoraj w Resursie Kupieckiej przy szczerze wypełnionej sali. Obecni byli m. in. dowódca O. K. VIII gen. **Thommée**, kom. gł. Z. S. **płk. Frydrych**, starosta **Stefański** i prezydent miasta **Barciszewski**.

Techniczne wyniki finałów były następujące:

Waga musza: po bardzo ostrej walce tytuł mistrza zdobył **Wysocki** (Pomorze), bijąc **Ślązaka Fojta**.

Waga kogucia: Zwycięża na punkty: **Chyła** (Pomorze). Wicemistrzostwo zdobył **Stefański** z **Poznania**.

Waga piórkowa: z powodu niestawienia się kontuzjowanego **Poznańczyka Lambryczana** tytuł mistrza uzyskał przez walkowera **Dudziak** (Pomorze).

Waga lekka: zwycięża na punkty lepszy technicznie **Walkowiak** (Poznań), bijąc **Wilnianina Kalke**.

Waga półśrednia: **Olszewski** (Warszawa) wypunktował **Aleksandrówkę** (Stanisławów)

Waga średnia: Po ładnej walce **Pomorzanin Lewandowski** wypunktował dobrego **Rempalskiego** (Śląsk).

Waga półciężka: pogromca mistrza **Polski Piłata** **Pomorzanin Józkiwiak** już w pierwszym starciu przez k. o. zwyciężył **Ślązaka Kowalczyka**.

Waga ciężka: po chaotycznej walce zwyciężył przez przyznanie techniczne k. o. **faworyta Ucherka** (Ślązak) **Pomorzanin Zelig**.

W ringu na zmianę sędziowali **Wols** z **Łodzi** i **Derda** z **Poznania**.

Ogólna punktacja Okręgów: Pomorze I. 34 pkt., Pomorze II. 29, Śląsk 20, Warszawa 20, Poznań 18, Wilno 10, Stanisławów 10, Kielce 9 i Lwów 8.

Drużyna pomorska jako mistrzowska **Polski** zdobyła ponownie puchar gen. **Roupperta**.

Gimn. Klub Sportowy II, wygrywając z **Wojsk. Kl. Sportowym** 2:1 (9:15; 15:6; 15:10).

Koszykówka męska: Mistrzostwo zdobywa drużyna **Gimn. Kl. Sport. I**, wygrywając z drużyną **Wojsk. Kl. Sport.** w stosunku 27:17 (16:11).

Tej gier sportowych poraż pierwszy przeprowadzony w sali spełnił w zupełności swoje zadanie. Tak ilość zgłoszonych drużyn, jak zainteresowanie publiczności, wrażliwość z każdym dniem, pozwala żywić nadzieję, że tego rodzaju imprezy będą miały w **Tczewie** **zapewnione powodzenia**.

Pelna tabela sobotniego ciagnienia Loterii

I i II ciagnienie GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 100.000 na n-ry: 62467 134862
168759
Zł. 50.000 na n-ry: 99463 173232
Zł. 20.000 na n-ry: 45638 78293
Zł. 10.000 na n-ry: 1023 64129 72368
76517 164414
Zł. 5.000 na n-ry: 31644 100427
103197 177916
Zł. 2.000 na n-ry: 5918 80288 95201
122586 167759
Zł. 1.000 na n-ry: 7884 15310 38850
42435 92400 124916 175515
Zł. 500 na n-ry: 14890 18037 18401
21155 74268 75967 143550 163864 175362
184119

Zł. 400 na n-ry: 4366 5303 29421
36038 37860 38222 58701 99122 124439
132553 143220 149479 160962 151757
158107 164509 169193 182949
Zł. 300 na n-ry: 27838 49748 80693
90004 100842 105279 111486 125890
135552 141076 142984 144744 148192
161144 172009 180997
Zł. 250 na n-ry: 1226 1488 5084
5563 6389 10673 10997 11166 16837
21159 26409 31763 37217 47436 53127
67638 72261 72726 75687 80544 86237
87051 88610 90546 107678 111541 115155
122379 123405 129160 131524 136571
146769 147468 153839 154309 164486
168700 177037

Po zł. 200:

5 54 432 63 640 796 1015 807 2193
331 66 425 70 565 657 97 98 846 919
3102 95 427 562 835 959 4177 283 595
999 5317 37 412 739 6414 546 7107 494
890 8235 612 87 911 9155 250 351
10203 705 51 801 11545 945 51 13065
188 232 413 571 912 28 14189 15343 56
628 17550 792 940 18068 218 417 526
747 888 972 19048 53
20499 530 68 946 21240 480 632 22287
474 680 23040 42 425 36 25468 724 875
26457 27052 90 430 536 614 28916 51
29 576 917 81
30544 894 31900 32072 538 675 702 21
33257 490 512 959 34464 35852 68 36299
479 723 68 37076 540 993 38530 58
900 49 39073 446 826 953
40054 153 63 421 903 41024 174 363
441 548 810 926 72 42054 115 43072
391 525 792 887 939 44502 20 36 45089
137 328 499 537 46028 261 383 47148
204 467 722 48219 433 611 30 60 826
49016 55 218 310 480 548 730
50306 7 56 51146 222 433 583 683
782 89 53098 280 355 936 54433 859 61
982 55039 381 938 56028 41 99 136 281
418 98 896 57329 66 456 599 695 738
59073 359 460 661 877
60838 61479 520 38 62105 528 801
63145 303 491 610 820 954 64349 555
736 800 65225 780 97 869 66204 466
67312 16 409 755 930 68000 335 462
615 59 981 94 69577 796 939
70284 541 786 829 913 71430 72139
854 73000 96 403 54 520 74214 703 12
63 75213 696 944
76373 544 648 749 93 934 77015 193 95
577 695 934 78 78289 339 79160 270 335
693
80267 92 436 76 520 81142 692 711 981
82283 98 764 819 83273 357 602 84042
85210 702 95 86362 695 987 87155 237
62 462 691 88124 55 89176 618
90147 74 209 490 794 998 91370 506
630 46 82 92018 436 93055 94856 95036
84 514 737 77 889 96293 680 790 961
97643 710 98749 871 99288 323 552
100056 609 876 101417 96 102114 226
875 950 103462 77 92 772 855 104438
751 868 105078 714 106005 619 777 918
33 107000 82 797 910 18 80 108271 322
509 723 26 109416 617
110311 47 428 555 847 995 111334 591
797 820 34 112446 523 746 114238 829
939 49 115648 68 95 762 116198 251 353
117186 262 320 67 584 765 118048 83
684 119131 399 504 41 59 713 63 918
120128 38 413 27 505 51 602 3 29 92
877 122214 28 303 641 123033 323 124682
125320 834 126179 84 660 787 127253
738 128157 864 968 129011 115 348
130067 293 430 752 805 68 131400 781
132092 135 281 349 51 675 133201 540
922 134133 211 43 570 608 135293 336
586 602 37 93 731 136038 87 170 322 56
495 137174 270 82 560 606 717 99 801
138373 868 902 139312 75 772
140115 357 457 656 60 141035 345 442
692 142026 245 463 820 143321 748
144165 260 74 732 145075 931 146387
991 147312 547 731 851 148054 149091
472 947
150815 151201 9 421 152592 153000
283 639 846 974 154477 654 909 155119
988 156175 86 290 309 756 157215 21 708
66 158823 159063 109 243 415 94
160251 340 612 846 65 956 161711
162849 163146 648 63 94 758 164326 44
70 902 20 165524 33 661 892 998 166037
63 408 711 78 167558 93 933 168106 575
907 169157 358 708
170159 301 426 724 30 171355 544 651
804 172354 475 173529 817 949 174497
670 175430 742 176005 84 122 203 75
777 813 177013 56 162 222 342 664 841
46 900 178274 449 920 179384 639 746
823 929
180109 18 495 191025 52 279 565 627
757 871 937 41 182318 424 840 99 183031
516 81 628 45 184773 967 71

Po zł. 50:

356 809 1660 2080 305 468 511 786
3062 126 350 57 79 587 4722 50 5858
6311 85 713 14 71 819 945 7270 72 343
711 8191 537 97 929 9626 47 945
10077 548 757 11178 416 936 96 12110
563 644 705 13255 459 14221 79 509 987
92 15224 480 593 824 33 10197 470 97
518 658 721 17012 143 605 19437 43
699 787 824
20001 113 36 734 38 812 23 21139 391
636 934 22567 797 953 23721 25101 389
567 26531 790 27 553 28305 420 29073
304 759
30391 501 635 77 31358 527 32055
134 208 563 34002 59 513 35618 59
36002 199 379 468 37057 108 424 509
770 860 38346 433 789 841 39245
40171 234 449 41678 717 39 857 95
42193 468 594 783 814 43638 993 46300
488 983 47120 48082 196 554 701 873
49324 683 808
50210 682 987 51105 891 923 52560
663 53235 547 613 702 54285 904 55044
137 44 214 532 56236 456 964 58298
356 542 866 73 59146 299 470 544 817
18
60261 536 906 61187 401 62051 266
404 500 615 86 63178 847 64423 588
65431 514 35 66317 481 549 630 815
67006 215 22 513 43 743 971 68394 962
68141 400 33 563 891
70711 51 71178 491 72262 84 92 383
89 73728 74174 234 75313 653 958
76037 169 260 66 512 53 77219 612 956
78682 79785
80153 203 393 81446 546 82994 83108
722 883 84137 350 85008 126 359 653
729 70 86635 914 48 87158 370 453 728
837 88049 63 250 340 470 89127 214 68
91 591 784
90270 323 88 522 72 91294 461 92136
93056 787 903 94029 810 95082 588 647
754 66 869 96216 353 404 530 617 28 98
953 97120 837 98126 392 99190 665 704
956
100054 60 544 101008 418 99 671 791
102455 103314 531 770 935 104135 397
576 105038 301 8 500 1 773 106148 436
49 521 901 107221 305 480 576 108277
657 99 934 109019 88 295 364 555
110093 340 439 111179 525 113398 416
558 779 81 114063 294 766 115134 320
434 587 941 116239 738 117051 143 236
365 118015 468 77 730 56 865 119090
416 79 981
120148 364 121130 46 355 460 587
122587 948 86 123123 652 896 124017
747 125028 617 75 732 126387 127639
994 128686 129793 920
131302 505 66 82 678 733 939 132411
786 133005 68 894 134245 375 135330
433 136125 137487 138011 151 292 400
690 990 139353 538
140026 806 141151 234 322 588 924
142495 505 143217 667 777 945 144012
821 145194 616 810 88 967 146037 305
480 147185 417 596 651 918 63 148078
300 403 149145 244 563 904
150252 854 151187 327 761 70 876
152054 359 96 656 902 153074 434 565
626 821 154123 409 687 969 155047 67
297 391 406 48 675 156480 683 157051
97 725 158027 391 962
160498 683 733 161377 443 703 162664
790 957 163021 152 165159 317 77 878
166110 326 464 68 790 95 167252 716
940 168219 999 169366
170536 69 930 171000 51 429 46
172083 699 795 915 66 173481 629 80
174203 53 385 420 951 175272 333 402
43 176239 421 817 903 177299 816 933
74 178377 553 179326
180110 405 660 821 922 181461 182250
61 66 183182 357 870 955 184397 965 80

III-cie ciagnienie

Po zł. 200:

35 867 2061 4254 316 64 5125 6268
7077 947 8718 9038 10816 11415 51 12056
341 13882 900 14312 430 15127 466

16725 17438 896 19285 470 911 21006
22418 23531 24233 515 27734 28090 723
957 31092 416 711 82509 33501 719
24215 502 35015 36208 391 592 37564
38795 40074 41088 267 588 42177 231
781 43036 44459 89 46563 931 47097
487 520 881 48002 49082 242 308 506
812 50150 499 593 51366 52364 932
53043 436 55048 198 295 351 56074
57022 121 58296 637 827 53 59181 467
798 60631 61603 77 839 62170 63297 334
64802 65169 464 504 984 66193 67713
68774 824 69180 619 29 70053 178 414
967 72514 74607 75758
76060 293 520 777 683 959 77732 813
37 78216 79319 458 666
80286 415 514 81542 703 82373 555
623 765 975 83150 496 84650 85619 857
86946 87337
90854 92233 93054 69 498 94109 792
95063 96924 97180 282 973 98831
101871 102022 30 103471 103699
105053 621 45 106029 108634 109408
827
112457 113001 64 70 235 458 114165
116423 789 921 117350 692 118224
119355 698
120316 839 72 121037 122120 205
123989 124239 955 125744 126121 393
127004 490 128533 670 129896
130369 958 97 131082 132221 133552
640 134449 136582 835 137756 138655
732 941 139438 564 670
140271 141174 415 697 964 142013
681 143781 971 144511 92 890 145766
948 146383 147044 148111 794 859
149660 858
150586 600 151860 152514 762 153109
870 154160 375 155280 674 76 156634
754 157722 158645
160402 600 81 161128 279 162993
163718 928 164964 165755 166645 817
167825 168186 169065
170267 448 669 172209 949 173130
778 174625 175456 176451 81 178692
911
180689 843 47 181106 269 182363
183560
Po zł. 50:
339 1432 797 2156 816 5255 6102 668
734 7198 642 8797 9277 792 878 10338
11687 12277 754 31438 79 14111 15108
586 888 16335 853 17224 632 18079 147
900 19078 984 23638 24450 877 25170
617 26450 741 57 925 27840 30693 31142
404 815 961 32022 148 443 35210 36283
37055 39373 413 684 990 40400 810
42559 834 43933 45267 841 46329 458
47557 775 48013 49225 51408 52038 69
382 54710 846 57057 58039 640 989
59527 850 60009 61553 62263 398 712
63027 64897 65242 308 66767 77 67347
68563 88 69064 345 714 71294 311 72028
410 544 74490 813 75700
76356 77064 278 78097 79038 962
81590 82900 83744 84941 86832 998
87129 244 580 88778 954 89090
90210 723 93100 713 94200 95451
96653 876 97142 98033 269 860 924
99028 633
101187 103527 106106 724 107937
108454 825 109137 52 201
110737 111347 819 112902 113000
915 90 114659 764 115539 675 858
116056 118954 119358
120242 886 933 38 121269 971 122070
123389 779 124075 446 125224 816
126127 68 436 128963 129023 494
130157 817 132780 133195 134931
136465 767 854 137290 138096 139539
140956 142553 982 145950 146398
147407 148304 675
150421 81 728 151621 152760 155615
706 157285 465
160330 470 161013 484 763 162006
779 163638 165026 166278 595 613 829
46 962 167648 169828 78 937
170797 171575 172467 938 173324 921
174824 175057 176223 731 177011 783
181672 895 182008 55 313 36 183463
184 263

IV-te ciagnienie GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 20.000 na nr. 116491.
Zł. 10.000 na n-ry: 73035 174857.
Zł. 5.000 na nr. 81848.
Zł. 2.000 na n-ry: 52590 108515
179143.
Zł. 1.000 na n-ry: 21876 34861 41716
100456 118902 161196.
Zł. 500 na n-ry: 6323 11815 13509
16740 24005 72375 85515 87510 94008
159612.
Zł. 400 na n-ry: 17101 35798 44067
46441 65087 72507 97786 110858 110948
120687 134494 135062 173006 175165
179354 180745.
Zł. 300 na n-ry: 1980 9486 12832 29672
30150 35351 38884 39052 62325 62690
68932 83831 91736 94200 109746 117799
124280 127303 130823 151322 154713

175662 178725.
Po zł. 250: 4113 4947 3649 10655
11857 13346 14360 15720 21579
31909 30774 36001 39443 50131
53517 58449 63672 64984 68695
77263 79228 76164 82766 85750
91590 94714 98224 107463 115107
117254 119136 128498 134689 144886
153782 157074 161454 169002 169966
172873 177494 180515 182988 184198
Po zł. 200:
379 864 2088 33375 435 4755 5651 6028
444 7216 89 648 87 8727 11808 12983
13881 14637 749 15252 487 17683 18284
381 613 20227 342 958 21444 907 23517
25068 960 26308 977 27178 321 29892
31548 32484 34415 624 34160 256 35236
646 36105 37114 657
38131 233 323 39221 40204 562 692
41221 458 42390 43356 44464 516 902 51
48359 49198 821 50423 529 736 51246
417 599 52450 55651 777 999 56452 86
58940 59494 545 60284 458 666 61711
984 62239 63021 559 958 64961 65083
442 932 66110 403 9 60 961 67234 68291
70257 437 71427 72713 835 73840 74054
208 792 75891
77037 146 23 78664 790 79564 80130
254 755 81256 82031 83088 181 289 761
84084 87015 961 89069 338 600 90222
376 91564 935 92292 357 740 94349 57
466 805 95182 96203 799 97613 789 893
98882 99070 160 542 837 100004 793
101224 587 102243 367 103368 830 968
104293 335 429 515 44 105525 768
106439 660 751 107113 560 108365 522
958 109044 252 370 110206 112583 980
83
114932 115659 721 116000 5 28 391
562 71 747 118218 267 406 639 119133
12002

Na ziemiach Pomorza

Pod sztandarem braci legionowej W Bydgoszczy założono Koło Rodziny Legionowej

Z inicjatywy bydgoskiego Oddziału Związku Legionistów Polskich odbyło się onegdaj organizacyjne zebranie „Rodziny Legionowej” w Bydgoszczy. Na zebranie to przybyli na zaproszenie organizatorów żony b. legionistów, oraz grono osób ściśle związanych z ideologią i działalnością braci legionowej.

Obrady zagał prezes Oddziału Zw. Legionistów Polskich p. dr. Marczyński, witając w serdecznych słowach przybyłych, oraz grono gości zamiejscowych z wiceprezesa Zarządu Regionalnego Rodziny Legionowej w Poznaniu i zarazem delegatem tegoż Zarządu p. Zacharewiczem na czele.

Z kolei zabrał głos delegat p. Zacharewicz, który w obszernym przemówieniu nakreślił cele i zadania Rodziny Legionowej, szkicując zarazem zarys projektu statutu organizacyjnego.

Stowarzyszenie Rodzina Legionowa powstało na terenie Poznania i obrało sobie za cel działalność „utwierdzenie potęgi Rzplitej, dążenie do wychowania w narodzie jednostek wartościowych pod każdym względem, oraz pomoc materialną i moralną legionistom, ich rodzinom, oraz członkom Stowarzyszenia”. Stowarzyszenie we wszystkich swych poczynaniach kieruje się hasłem legionowem „Dla Ciebie Polsko i dla Twej Chwały” i pracuje w ścisłym związku z organizacją legionistów. W szczególności Rodzina Legionowa zamierza opiekować się rodzinami legionistów, wdowami i sierotami po legionistach, grobami poległych i zmarłych legionistów, współdziałać z Oddziałami Zw. Legionistów Polskich na polu pracy społecznej i obywatelskiej, zakładać przedsiębiorstwa finansowe, przemysłowe i handlowe dla uzyskania środków do realizowania swoich zamierzeń, dalej organizować kursy zawodowe, bezpłatne biura pośrednictwa pracy, zakładać przed szkoła, świetlice, biblioteki dziecięce i dla młodzieży, zakładać kluby, urządzić wycieczki, odczyty, wykłady i t. p., zakładać placówki pracy społecznej i nieść pomoc i opiekę materialną ludności najbardziej potrzebnej i bezrobotnej w granicach możliwości finansowych.

Jak z krótkiego tego zarysu wynika — Rodzina Legionowa jest organizacją o głębokim podłożu społecznym, organizacją, która zamierza kontynuować szeroką działalność społeczną i charytatywną na jednym z najbardziej zagrożonych odcinków życia zbiorowego — wśród bezrobotnych i najbardziej potrzebujących.

Z walnego zgromadzenia Macierzy Szkolnej w Gdańsku

W ub. piątek po południu odbyło się w Gdańsku w wielkiej sali konferencyjnej b. dyr. kol. doroczne walne zgromadzenie Macierzy Szkolnej, które otworzył prezes Zarządu p. Budzyński E. W zgromadzeniu wzięli m. in. udział: w zastępstwie Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku — p. radca Ziętkiewicz L., pani ministrowa Papee, pułk. Rosner, prezes Zw. Polaków dr. Jeż, prezes Delegacji Polskiej Rady Portu inż. Wierciński, kpt. Krukier. Na wniosek prezesa Zarządu zebrani powołali jednogłośnie na marszałka zgromadzenia p. komandora Poznańskiego.

Sprawozdanie Zarządu za r. 1934 złożył prezes p. Budzyński.

Z kolei, na wniosek komisji rewizyjnej, walne zgromadzenie uchwaliło Zarządowi absolutorium, poczem w wyborach uzupełniających powołało do Zarządu pp. insp. Behrendta, dr. Schillera, Dębowskiego i Muszyka.

Zastępca skarbnika p. Kurzyński przedstawił preliminarz budżetowy Macierzy Szkolnej na r. 1935, który uchwalono bez zmian.

W dalszym ciągu obrad walne zgromadzenie uchwaliło wprowadzić kilka zmian w statucie w związku ze stworzeniem stanowiska dyrektora biura Macierzy. Zmiany te zreferował zgromadzeniu p. Dębowski.

Szczegółowe omówienie sprawozdania Zarządu za r. 1934 zamieścimy w najbliższych dniach.

Nad przemówieniem delegata p. Zacharewicza wyłoniła się dyskusja, w wyniku której zgromadzeni postanowili jednogłośnie i to gremjalnie wstąpić w szeregi Stowarzyszenia, zakładając placówkę Rodziny Legionowej w Bydgoszczy. Wybrano również Zarząd, w skład którego weszły pp.: drowa Marczyńska, starościna Stefanička, drowa Czaykowska, pułkownikowa Tarnasiewiczowa, drowa Woyciechowska, kapitanowa Kalitowa i mjr. Załęski. Komisję rewizyjną tworzą pp.: rejent dr. Typrowicz, drowa Suffczyńska, Zawadzki, Podgórska i wicestarościna Czubińska.

W wyniku zapisów na listę członków, utworzono pięć sekcji, a to gospodarczą, w skład której wchodzi pp.: Bermańska, dr. Typrowicz, wicestarosta

Czubińska, Stabrowska, Saroszewski i Kanicki, sekcję finansową (niestałych dochodów), do której weszły pp.: Sroczyńska, Kanicka, Załęska, Zdebska, Stabrowski, Czubińska, Kopecłowa, inż. Hermel i Typrowiczowa, sekcję kulturalno - oświatową, w skład której wchodzi pp.: Meyerowa, Kissowa, Ciesielska, red. Górnicki, Kulwiecłowa, Jemielewska, Podgórska i Jaworska, dalej sekcję bratniej pomocy, do której zapisały się pp.: Jeleńska, kpt. Woyciechowski, Szczeklik, dr. Bermański, Sempolińska, Lucja Andrecka i Czarnecki. Ostatnią wreszcie jednostką jest sekcja pracy społecznej, w skład której wchodzi pp.: prof. Wrzoś, prof. Albrycht, dr. Suffczyński, Kopecłowa, dr. Marczyński, Ciesielska, prof. Podgórski, Feliks Jaworski i Górnicka.

Obradom przewodniczył p. dyr. inż. Tytus Jemielewski, do pióra zaś uproszono p. Stanisława Saroszewskiego.

Wybitny publicysta francuski w Gdyni

W sobotę bawił w Gdyni dr. Gaston Martin, wybitny publicysta francuski deputowany, docent historii i geografii na jednym z uniwersytetów francuskich. Gaston Martin przybył do Gdyni z Warszawy w towarzystwie małżonki, znanej powieściopisarki francuskiej oraz kilku osób towarzyszących mu w Polsce.

Gość francuski złożył wizytę komisarzowi Rządu mgr. Sokołowi, który podejmował go następnie śniadaniem. Po zwiedzeniu portu i miasta pp. Martin zwiedzili wystawę prac malarskich Szyzsko - Bohusza, o której wyrażali się z wielkim uznaniem.

Wieczorem goście francuscy opuścili Gdynię, udając się do Krakowa i Katowic.

Nazwisko Gaston Martin jest głośne ostatnio w związku z rewelacyjnym artykułem o Polsce, który ukazał się na łamach „le Journal”. W podróży po Polsce towarzyszy p. Martin dr. Bronisław Barylski, znany działacz w terenie polsko francuskim.

Federacja P. Z. O. O. na cele lotnicze im. Marsz. Piłsudskiego Wyniki zbiórki na Pomorzu w dniu 19 marca br.

Poniżej podajemy zestawienie, które obrazuje wyniki zainicjowanej w dniu 19 marca 1935 r. zbiórki na wyżej wymieniony cel przez związki i organizacje zgrupowane w Federacji P. Z. O. O. na terenie całego Pomorza.

Należy zaznaczyć, że wykaz ten nie obejmuje działalności K. P. W. w tym kierunku.

Zadeklarowane kwoty a jeszcze niewpłacone będą wpłacone ratami w ciągu bieżącego roku.

L. p. Powiaty	Jaką sumę zadeklarowano	Jaką sumę wpłacono
1. Brodnica	3.076,43	1.557,86
2. Chełmno	7.409,95	1.438,35
3. Chojnice	9.908,55	874,45
4. Działdowo	2.067,17	1.228,77
5. Gdynia	4.443,30	3.173,75
6. Grudziądz miasto	7.457,98	3.838,68
7. Grudziądz pow.	1.398,85	975,92
8. Kartuzy	3.865,34	
9. Kościerzyna	3.675,30	
10. Nowe Miasto	2.809,00	56,11
11. Sępólno	2.000,00	676,00
12. Starogard	6.026,91	847,90
13. Świecie	8.300,80	1.013,40
14. Tczew	16.087,35	941,22
15. Toruń powiat	10.007,95	901,00
16. Toruń miasto	11.793,00	40,00
17. Tuchola	5.135,94	1.020,00
18. Wąbrzeźno	1.924,71	1.034,69
19. Wejherowo	6.242,47	2.908,14
Razem		114.231,11 zł 22.528,24

Co? — kiedy? — gdzie?

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

„Lygja” — w poniedziałek, 15 bm. popołudniu i wieczorem, we Włocławku, we wtorek, 16 bm., popołudniu i wieczorem, w Inowrocławiu, w środę, 17 bm., popołudniu i wieczorem, w Toruniu.

Teatr Zdrojowy w Ciechocinku

Jak się dowiadujemy, w wyniku przetargu ofertowego dyrekcja Państwowego Zakładu Zdrojowego w Ciechocinku postanowiła oddać Teatr Zdrojowy w Ciechocinku na najbliższy sezon letni kierownictwu Teatru Ziemi Pomorskiej.

Przez żołądek do serca!

Okres poprzedzający święta należy zazwyczaj do najbardziej wyczerpujących dla każdej Pani Domu. Niedosć na tem, że w okresie przedświątecznym należy uskutecznić gruntowny porządek, każda Pani Domu przygotować musi jeszcze mnóstwo smakolików, a zwłaszcza ciast i pieczywa, bez których nie sposób sobie pomyśleć świąt Wielkanocnych.

Największą troską będzie niewątpliwie, czy mazurek i baby wielkanocne się udadzą.

Ażebym się nie naraził na przykry zawód, zaleca się bardzo przy przyrządzaniu pieczywa domieszać do mąki i przesiać trzykrotnie 1/3 część mączki kukurydzowej „MONDAMIN”.

„MONDAMIN” jest to produkt, który nadaje pieczywu odpowiednią lekkość i aromat, czyniąc je nietylko pulchnym, lecz przedewszystkiem lekkostrawnym. Mączkę kukurydzową „MONDAMIN” otrzymać można w każdym sklepie spożywczym i w drogerjach względnie w składach aptecznych. (3355)

Dnia 13 kwietnia 1935 r., o godz. 11.30, zmarł po długiej chorobie, zaopatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 76

f. p.

JAN SULIMA-BARZYKOWSKI

obywatel ziemski

o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

3499

żona i rodzina.

Ekspozycja odbędzie się 16 kwietnia o godz. 16 z Szczepanek, natomiast pogrzeb w Jabłonowie o godz. 9.30.

Za cudze pieniądze bawił się w Zakopanem a teraz pokutuje w więzieniu

Bronisław Palczewski, właściciel baru na Kamiennej Górze w Gdyni postanowił zorganizować większe przedsiębiorstwo. W tym celu przystąpił do angażowania licznego personelu. Ponieważ jednak funkcje, jakie zamierzał powierzyć swym nowym pracownikom, wymagały dużego poczucia odpowiedzialności, przeto zażądał odpowiednich kaucyj gwarancyjnych.

Pierwszy z kandydatów na odpowiedzialną posadę niej. Bujanowski, złożył mu 300 zł., a następny, mający zająć wyższe stanowisko w tworzącym się przedsiębiorstwie, niej. Juszkiwicz, złożył całe 800 zł.

W kilka dni później, pouczywszy obydwóch inkasentów w jaki sposób powinni ścigać pieniądze od dłużników nowej

firmy, p. Palczewski pożegnał się ze swymi pracownikami i... zginął z horyzontu.

Bujanowski i Juszkiwicz zrozumieli, że kaucje ich padły łupem sprytnego oszusta. Zawiadomiona przez nich policja, rozesała listy gończe za „dyrektorem” firmy i wkrótce Palczewskiego ujęto w Zakopanem.

Onegdaj sprytny naciągacz stanął przed Sądem Grodzkim w Gdyni, który zaaplikował mu 8 miesięcy więzienia z warunkowym zawieszeniem wykonania wyroku na 4 lata, o ile zwróci poszkodowanym ich kaucje.

Oskarżyciel publiczny wniósł apelację, a więc Palczewski siedzi nadal w areszcie, gdzie oczekuje rozprawy w II instancji.

Na granicy niemiecko-czeskiej schwymano sprawcę ohydnej zbrodni w Kwiatkach pod Laskowicami

Nie przebrzmiały jeszcze echa strasznej zbrodni popełnionej w małej wsi Kwiatki, pod Laskowicami w lipcu ub. roku, której ofiarą padło dwoje starszków, właścicieli zagrody, małżonków Matysiaków, a już schwymano zbrodniarza. Nocą, kiedy starszkiwie najspokojniej spali, przy pomocy siekiery i młotka, zamordował ich zwyrodniały bandyta, poczem odszukał kryjówkę z pieniędzmi i po zrabowaniu około 900 zł. dla zatarcia śladów zbrodni, podpalił wnętrze mieszkania i zbiegł.

Po jakimś czasie sąsiedzi zauważyli wydobywający się z mieszkania dym. Kiedy przybyli na miejsce, oczom ich przedstawił się okropny widok. W mieszkaniu paliło się, w łóżkach zaś leżały

trupy starców w kałuży krwi, przyczem zwłoki starszki już się zaczynały tlić.

W toku energicznych dochodzeń, wszczętych przez władze bezpieczeństwa, udało się wpaść na trop zbrodniarza, którym okazał się krewny ofiar, Wacław Garnarcz, lat 24. Zarządzony pościg nie dał rezultatu. Garnarcz, mając w kieszeni zrabowaną gotówkę, zbiegł zagranicę. W tych dniach nadeszła do Świecia wiadomość o ujęciu mordercy, wywołując zrozumiałe wrażenie w szerokiej okolicy. Garnarcz został ujęty przez policję niemiecką w chwili, kiedy usiłował uciec z Niemiec do Czechosłowacji. Zostanie on wydany władzom polskim. Sprawiedliwości zatem stanie się zadość.

„Adam Skwarczyński w sercach naszych“

Z akademji ku czci śp. A. Skwarczyńskiego urządzonej przez zespoły toruńskiej Straży Przedniej

Rok temu w kwietniowy dzień melodja żalobnie rozjęzonych dzwonów, pogrzebową pieśnią, requiescatu, poprzez białe płachty pism, przepłynęły grubemi czcionkami wyciśnięte dwa słowa: Adam Skwarczyński, a potem... krótka wiadomość, że... umarł.

To było rok temu, gdy przez ulice Warszawy szedł olbrzymi wspaniały pogrzeb najskromniejszego człowieka, wielkiego „duchem“. Nad otwartą mogiłą płynęły krótkie, braterskie słowa pożegnań towarzyszy zmarłego...

Minał rok... i z świadomości wielu setek tysięcy, których oczy przyłgnęły do czarnych klepsydr, głoszących Jego śmierć, wywiała wszelka myśl, wszelka wiadomość o Skwarczyńskim. Zapomnieli...

Ale nie zapomnieli młodzież, bo przecież nie mogła, bo przecież nie umiałaby zatrzeć w sobie obrazu Tego, który, jak nikt inny ukochał ją, który jak nikt inny znał ją, rozumiał i cenił.

Dnia 11 kwietnia wieczorem młodzież toruńska zebrała się w auli gimnazjum męskiego, by złożyć hold Swemu Wodzowi duchowemu. Akademję zaszczylicili swoją obecnością pp. wicewoj. Starzyński, star. Skórewicz, ob. prezes Rady Okręgowej Moese, ob. kom. Olszański i wielu innych szanownych gości.

Otwarcie uroczystości... Kilka słów prostych, serdecznych wygłosił ob. Szandy. A potem już tylko o Nim, o Adamie Skwarczyńskim. „Skwarczyński jako obywatel“ (ob. Urbanówna) — i szły zdania i słowa, że jak rzadko kto inny On spełniał swe obowiązki, które nakładała na Niego społeczność, które on sam sobie stwarzał w poczuciu swej roli, że na słowo prawdziwy „obywatel“, któż inny przyjść może nam na myśl, jak nie A. Skwarczyński.

„Skwarczyński, a Wyspiański“ (ob. Bukowska) ...i wdzieralo się w naszą świadomość przeświadczenie, że ci dwaj „ludzie do cha“, tak znakomicie się dopełniają, że do jeden mógł tylko wyśnić o czynie, to drugi miał to wielkie szczęście przyoblec w realne kształty, że mógł czyn nieść tłumom, że mógł go nieść młodzieży... że dla nich najszczytniejszymi ideałami to czyn, życie i wiara... i nam to przekazali. Nam... ..ale „Czem jest dla nas Skwarczyński?“ (ob. Cieślak) I znów twarda, silna, pełna etuzjizmu odpowiedź: jest dla nas symbolem „Nowej przyszłości“, symbolem „Jutra“, symbolem rzeczywistości i twórczej, entuzjastycznej pracy...

Chwila przerwy i przed nami stanął jeden z tych, którzy żyli z A. Skwarczyńskim, jeden z tych, którzy wchłaniali bezpośrednio Jego wiarę, Jego entuzjazm i siłę... Pan wicewoj. Starzyński mówił nam o życiu Skwarczyńskiego, mówił nam o jego niemożliwej pracy w stowarzyszeniach konspiracyjnych, przy boku J. Piłsudskiego, w Wol-

nej Polsce... o pracy, której nie przerwał, ani na chwilę, aż do śmierci mimo okropnego kalestwa. Mówił nam o miłości dla młodzieży, której tyle energii poświęcił, z którą zawsze był i... teraz jest. Jest w sercach naszych. Długo mówił nam p. Wojewoda, a rzadko tak wdzięczne miał audytorjum... sala granatowa mundurkami szkolnymi, centkowana czerwonymi kreskami opasek strażowych, gdziegdzie przetkana niebieskimi płamami koszul ompiackich. Młodzież słuchała...

I tak snuły się wspomnienia, myśli, uczucia... na strzelistej kolumnie Kopernika wisiał wielki portret Skwarczyńskiego (rys. ob. Makowski). Twarz szara, z wrytym cier-

pieniem w szarych płamach zapadłych policzków, w głębokich, czarnych oczodolach i... oczy, te oczy tak cudnie ujęte w wierszu: „Refleksje o Skwarczyńskim“ (ob. Tadrowski). Czarne, płomienne, przenikające oczy, które zdawałyby się wszystko widzą, wszystko wiedzą i ciągle tak patrzeć będą.

Uroczystość dobiegała końca na falach melodji Beethovena i Szopena...

Wstajemy i z piersi naszych płynie poważnie i silnie „Pierwsza Brygada“, pieśń, która najdroższą była Skwarczyńskiemu, pieśń, która była symbolem tych, którzy „nie chcieli uznania“, a szli śmiało w walce, w czynie z wiarą w zwycięstwo.

W. Nakwaski.

Dnia 14 kwietnia 1935 r., o godz. 12 zginął tragiczną śmiercią w nurtach Wisły sternik Klubu Wioślarskiego

ś. p.

Kpt. Włodzimierz Bahr

w 42 roku życia.

W tragicznie zmarłym tracimy ukochanego Druha i niezmordowanego szermierza idei wioślarskiej.

3534

Cześć Jego pamięci!

Klub Wioślarski w Toruniu.

Co pilniejsze — tama czy most?

Z kół czytelniczych otrzymujemy poniższe uwagi, które zamieszczamy, nie wchodząc w meritum spraw, jako jeden z głosów sfer zainteresowanych. Red.

Onegdaj pojawiła się w prasie wiadomość o budowie tamy pod Chełmnem. Podano m. in. nawet cyfry, że w roku bieżącym wykona się roboty ziemne za ca 800.000 zł.

Budowa tamy jest rzeczą piękną, ale czy najpilniejszą? Ochronianić nam teren niewielki, a przedewszystkiem tzw. „Rybaki“, które można wraz z przyległymi łachami wykupić za małą część kosztów tamy.

Tama na kosztować, zdaje się, ponad jeden milion zł., jeżeli roboty ziemne mają w pierwszym roku wynieść 800.000 zł., ale czy nie dużo więcej, gdyż budowa służy na Frybie (wypływającej spod Chełmży) musi kosztować wraz z czerpakiem wodnym do 200 tysięcy zł.?

Czy to nie za wiele — jeden milion zł. dla ochrony małych „Rybaków“?

Są przecież roboty bardziej potrzebne na Pomorzu, a które łatwo zrealizować, gdy skupi się ten i ów milion złotych!

Do takich robót należałoby zaliczyć budowę mostu pod Chełmnem, skracającego znacznie drogę z Torunia do Gdyni (przez Świecie, Laskowice, Osie, Czersk itd.). Istniejący bowiem przewóz przez Wisłę przy Chełmnie często zawodzi, i nigdy na niego liczyć nie można; do tego wyczekiwanie tam jest uciążliwe, bo czasem trwa godzinę i więcej.

Przy takiej budowie mostu w Chełmnie zatrudniłoby się znacznie większe ilości robotników i przez czas nawet dłuższy; a roboty byłyby znacznie bardziej celowe, niż ochrona „Rybaków“ pod Chełmnem.

D. M.

Pamiątkowe odznaczenia niemieckie z wojny światowej nie będą przyznawane obywatelom polskim

Sprawa nadawania przez rząd Rzeszy Niemieckiej odznak pamiątkowych dla uczestników wojny światowej „Ehrenkreuz für Frontkämpfer“ również obywatelom obcych państw wzbudziła żywe zainteresowanie na terenie zachodnich województw Polski.

Ze źródeł miarodajnych dowiadujemy się, że odznaka ta, do której zresztą nie są przywiązane żadne zaopatrzenia materialne, ani też jakiegokolwiek świadectwa, nie będzie przyznawana obywatelom polskim.

Małe niedole toruńskiego życia

Był to jeden z tych dni na przedwiośniu o małym mrozie i dużym wietrze, co w sumie składa się na wrażenie przejmującego zimna.

Idąc ulicą Trzeciego Maja — zauważyłam dwóch malców, niosących wiadro, za kryte pokrywą. Przystanęli właśnie, aby odpocząć. Rozcierają w milczeniu zziębnięte ręce. Nędza nie wyryla jeszcze na ich twarzach swego haniebnego piętna przebiegłości, i przedwczesnego postarzenia. Były to jeszcze twarze dziecięce, tylko zmizerowane i nazbyt na wiek swój poważne. Jakies tam na nich przykrótkie i wytarte palto-ciki, jakieś smętne pozostałości obuwia na nogach.

Patrzają na mnie obojętnie. Nic ich wiadać nie spotyka od ludzi dobrego.

— Co to niesiecie w tem wiadrze? — pytam, wiedząc, że to zupa ubogich. Starszy, milcząc, podnosi pokrywę. Teraz obaj patrzą na mnie pytająco, co też powiem o tej ich zupie.

W wiadrze, czarnem od zużycia, widzę jakąś mętną ciecz. Nie wiem, może jakaś cenna treść spoczywała na dnie tego wiadra, ale na oko wyglądało to dość wodniście.

— Zawsze tak sami chodzicie po tę zupę?

— Dawniej mama chodziła, ale teraz do

staliśmy nowego braciszka, to mama jest w domu — odpowiedział starszy.

— A tata pracuje? — pytam.

— Nie, tata chodzi za robotą, ale nie może dostać.

— A macie chleb do tej zupy?

— Nie mamy — odpowiadają zgodnie, przyczem mniejszy pociągnął nosem w jakiś żośliwy sposób.

Wkładam w garść starszego kilka drobnych monet, mówiąc:

— Kupcie sobie chleba do tej zupy. — Chłopcy nie rzekli nic, ale ze wzroku, jakim na mnie spojrzeli, wyczytałam, że takim kosztem awansowałam na dobrą wrótkę. Obejrzałam się na nich raz jeszcze — stali na tem samym miejscu, rozpatrując w milczeniu otrzymane pieniądze, jakby to był skarb bezcenny.

Idę Czerwoną Drogą. Słyszę za sobą gwałtowny kaszel. Ktoś idzie tuż za mną. Zaczyna mnie to denerwować. Zwalniam kroku, aby go przepuścić. Oglądam się mimowoli. Jakaś starsza pani ubrana bardzo biednie o twarzy zapadłej, cerze chorobliwie bladej mówi z wysiłkiem:

— Czyby pani nie mogła... jestem bez środków... Syn bez pracy w Poznaniu, ja tu sama... to jest tak ciężko prosić...

Nie wygląda na żebraćkę. Jest wyraźnie

zmieszana. Na szczęście mam przy sobie trochę pieniędzy. Dziękuję wielokrotnie, z męczącą intensywnością i odchodzi, potykając się. Wołam za nią, aby zwróciła się do Wydziału Opieki Społecznej o stałą pomoc. I znowu spadają na mnie jej podziękowania.

Doznaję przykrości na myśl, że w stosunku do żarliwości tych podziękowań otrzymała o wiele za mało.

W korytarzu ostro zadźwięczał dzwonek. — Kto tam?

— Spalona jestem, mąż w szpitalu, sama z dziećmi na tem zimnie, paniuchnu, jakiegoś wspomnienia upraszam!

Otwieram. Kobieta z trojgiem dzieci. Daje chleba i trochę drobnych.

— Dziedziczko! Może dziedziczka jakieś ubranie, buty... Dzieciom ta zimno w nogi Miłosierna pani!

Niecierpliwie mnie ten głos za drzwiami, ale jednocześnie uplastycznia się wrażenie, że „dzieciom tak zimno w nogi“... Znajduję jakieś ciepłe pończochy, bućki.

— Jasnie pani dziedziczko, możeby, coś z bielizny! — prosi znowu natrętnie. Czuję, że chce wykorzystać tę może nieczęstą okazję, że przecież te drzwi otworzyły się i że jest za temi drzwiami ktoś, kto daje posłuch jej zawodzeniom.

Odeszła.

Po chwili znowu dzwonek.

Powstrzymujmy zwapnienie arterji, tamując postęp sklerozy, pustoszącej organizm. Żywy regularnie naturalny sok czosnku z marką ochronną f. f. Apteka Mazowiecka, Warszawa, Mazowiecka 10.

Mianowanie wicestarosty świeckiego

P. Wincenty Dołżycki obejmuje to stanowisko

Kierownik referatu administracyjnego, a ostatnio referatu ogólnego prawnego Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu p. Wincenty Dołżycki został dekretem p. Ministra Spraw Wewnętrznych mianowany wicestarostą powiatowym w Świeciu nad Wisłą.

P. wicestarosta Dołżycki wyjeżdża w poniedziałek 15 bm. do Świecia, celem objęcia urzędowania.

P. wicestarosta Dołżycki przebywał w Toruniu od lutego 1929 r., tj. zgorą 6 lat, rozwijając, początkowo na stanowisku wicestarosty powiatowego i grodzkiego, następnie — kierownika referatu Urzędu Wojewódzkiego b. pożyteczną i szeroką działalność administracyjną i społeczną. M. in. zorganizował na terenie miasta i powiatu toruńskiego Związek Rezerwistów, a także wraz z małżonką, z zapalem oddawał się pracy w szeregu innych organizacji.

Podgórz

Przejęcie agend gminnych przez Zarząd gminy Podgórz-Wieś

W dniu 12 kwietnia nastąpi przejęcie agend gminnych gminy zbiorowej Podgórz-wieś przez nowoobraną w ostatnich wyborach samorządowych zarząd gminy.

W skład gminy zbiorowej Podgórz-wieś wchodzi dawniejsze sołectwa: Wielka Nieszawka, Nieszawka, Kozibór, Rudak, Stawki, Brzoza, obszary dworskie Dybowo, Czerniewice i Poligon. Sekretarjat gminy zbiorowej mieścić się będzie w Podgórzu przy ulicy Kluczykowskiej w domu p. Stamirowskiej.

Wójtem gminy jest p. Walerjan Rutyński, były wójt wójtostwa Nieszawa, podwójcem wybrany został p. Stanisław Dąbrowski, kierownik szkoły i były wójt wójtostwa Rudak. — Ławnikami gminnymi są pp.: K. Juda z Nieszawki i Kröning z Brzozy. Skład osobowy Zarządu gminnego, składający się ze znanych działaczy samorządu gminnego daje gwarancję, że gospodarka gminy będzie celowa i oszczędna.

Każda obligacja Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, to krok naprzód w walce z kryzysem gospodarczym.

— Kto?
— Biedny jestem — mówi krótko głos męski. Uderzyła mnie szczególnie logiczna intonacja tego głosu. Otwieram. Jakiś starzec wysoki o siwej brodzie w ubraniu nieprawdopodobnie łątanem.

Dają pięć groszy.
— Bóg zapłać, że mi pani coś dała. To pierwszy pieniądz, jaki dziś dostałem — mówi. — Chodzę po tych piętach, a nigdzie nic... żeby choć chleba kawałek, ale nie!

Dają mu chleba. Widzę, że schodząc je ten chleb bardzo chciwie. Był więc głodny.

Ulegamy fałszywej sugestji, że ci, co pukają do naszych drzwi, prosząc o wsparcie, to tylko nieponie i filuty, porzucający otrzymaną chleb na schodach. Prawda, że żebranina jest przykra, tembardziej, że jest ona zawsze przejawem nieskoordynowania wysiłków społecznych, celem racjonalnego rozprawdzenia sum opiekuńczych i że czas już najwyższy, aby miasta rozpoczęły szlachetną rywalizację w zakresie jak najlepszego zmontowania aparatu pomocy społecznej, co żebraninę powinno zlikwidować.

Tymczasem jednak może należałoby pamiętać o tem, że ci, co proszą o wsparcie — nie robią na tem interesu — zmusza ich do tego zawsze oczywista i najgorsza konieczność życiowa.

Marja Neymanowa.

Izba Konfraterni otwarła swe podwoje

Poświęcenie nowej siedziby Konfraterni Artystów w podziemiach Ratusza toruńskiego

W sobotę, 13 bm. odbyło się w Toruniu uroczyste otwarcie Izby Konfraterni Artystów. Obszerna sklepiona izba w podziemiach ratusza wypełniła się przedstawicielami świata artystycznego, fratrami i gośćmi.

W krótkich słowach zagałi zebranie majster Konfraterni Gros. Mówił o tych pamiętnych dniach, kiedy wielki Fałat skupił obok siebie osiadł w Toruniu braci artystyczną i wspólnie z dr. Steinbornem i garścią innych stworzył Konfraternię. Minęło lat piętnaście, Konfraternia przeżyła chwile swych wzniośleń, swych upadków i dziś w podziemiach starożytnego Ratusza toruńskiego otwiera własną izbę, stała siedzibę, która pozwoli jej — daj Boże — rozwinąć jeszcze bujniejszą działalność.

Majster skończył i po chwili — wśród skupienia zebranych — kapłan dokonał aktu poświęcenia izby.

Przemówił następnie — w imieniu nieobecnego p. Wojewody Kirtiklisa — p. wicewojewoda Starzyński, podkreślając mocno, że przemówienie to nie jest zdawkowym konwenansem, a szczerem stwierdzeniem, że władze gorąco się interesują przejawami życia artystycznego. Zrozumiała jest to rzecz, bo Polskę dzisiaj rządzą ludzie, w szeregach których, gdy szli pod wodzą Komendanta Piłsudskiego walczyć o Polskę, nie brakło w wysokim procencie właśnie — artystów. Sieroszewski, Kaden-Bandrowski, ś. p. Żuławski, gen. Rydz-Śmigły, ś. p. gen. Młodzianowski, gen. Jarnuszkiewicz i tylu innych...

Imieniem miasta przemówił p. prezydent Bolt, składając Konfraterni życzenia owocnej pracy w nowej siedzibie.

Część koncertową zebrania rozpoczęła p. J. Musiałkowska polonezem A-dur Chopina. Wiersz „Na otwarcie Konfraterni“ Bronisława Przyłuskiego wygłosił dr. Stefan Bogusławski. Usłyszeliśmy dalej pieśni w wykonaniu p. Jędrzykówny, p. Wojciechowska zagrała

nocturn skrzypcowy Różyckiego a p. Musiałkowska scherso ha-mol Chopina.

Po położeniu podpisów w księżce pamiątkowej przez obecnych na uroczystości otwarcia przedstawicieli władz państwowych i komunalnych oraz gości majster Gros odczytał szereg gratulacyjnych depech, z których zdążyliśmy zanotować następujące:

Wnętrze dawnej izby Konfraterni w parterze Ratusza od str. ul. Chełmińskiej.

„Nie mogąc przybyć na uroczyste otwarcie Izby Konfraterni, zasylam listownie najlepsze życzenia. Niech Izba Konfraterni stanie się jakby soczewką, skupiając wszelkie promyki piękna na Pomorzu i niech wypromieniowuje je na całą Polskę.

† Stanisław W. Okoniewski
Biskup Chełmiński“.

„Częstochowa. Kiedyście wreszcie zdobyli magistrackie podziemia, żyćcie

zdobycia opinii i sympatji dla sztuki. Rogowski,

Frater z pod Jasnej Góry“.

Z innych gratulacyjnych telegramów zapamiętaliśmy od Zrzeszenia Związków Kulturalnych i Artystycznych w Poznaniu, od redaktora „Wici Wielkopolskich“ p. Marjana Turwida, od p. Władysława Bełzy w imieniu Biblioteki

Miejskiej w Bydgoszczy, od dyrektora Teatru Ziemi Pomorskiej p. Stefana Kordowskiego i t. d. i t. d.

Na tem zakończyła się część oficjalna uroczystości i rozpoczęło zebranie towarzyskie. Gdy około północy przybył P. Wojewoda Kirtiklis, rozproszone grupy gości skupiły się dokoła niestrudzonego protektora braci artystycznej.

Miły nastrój, jaki zapanował w podziemiach ratusza, jest dobrą wróżbą dla nowej siedziby toruńskich konfratrów.

Ćwierć tysiąca rodzin zdobędzie własne siedziby w Toruniu

Słoneczny, prawdziwie wiosenny dzień wczorajszy usławiła od rana uroczystość, będąca — co daj Boże — punktem zwrotnym w życiu wielu, pozabawionych do tej pory własnej siedziby.

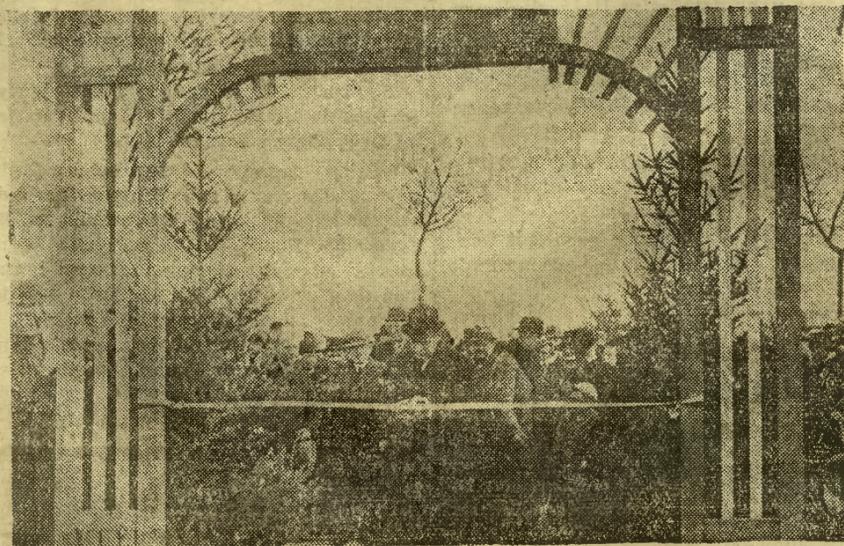
Na terenie ogrodu-osiedla przy szosie Chełmińskiej za dworcem północnym w Toruniu p. naczelnik Szczepański w zastępstwie p. Wojewody Pomorskiego dokonał przecięcia wstęgi na uroczystym otwarciu Ogrodu-Osiedla Towarzystwa Ogródków Działkowych i Małych Osiedli Podmiejskich im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Toruniu.

go, iż wyrażają one radość, że raczył łaskawie im właśnie powierzyć realizowanie jednej z wielkich inicjatyw. Dumni jesteśmy z tego, że na jednym z licznych odcinków siłami swojemi pomódz możemy. Dwieście czterdzieści rodzin, pozabawionych twardym losem warsztatów pracy, dzięki Panu Wojewodzie na tym osiedlu znajdzie pracę a co ważniejsze, dach nad głową dla siebie.

W dniu otwarcia ogrodu-osiedla, przyszłych siedzib bezdomnych naszej organizacji, ślubujemy Panu Wojewodzie, że powierzone nam dzieło wyko-

Wierzymy, że od nas samych, od naszej pracy i zaradności zależeć będzie, jak się ułożą losy nasze na przyszłość. A mając tą głęboką wiarę i znając siły nasze, nie zmarnujemy i nie rozproszkujemy tych sił i mocy, a przeciwnie zjednoczeni i zbliżeni do siebie od pierwszych kroków rozpoczęcia pracy na działkach, zużytkujemy je w kierunku dorzucenia jeszcze jednej cegiełki do gmachu budowanego przez naszego Wielkiego Budowniczego Mocarstwowej Polski Marszałka Józefa Piłsudskiego.

A teraz prosimy uprzejmie, racz ł-

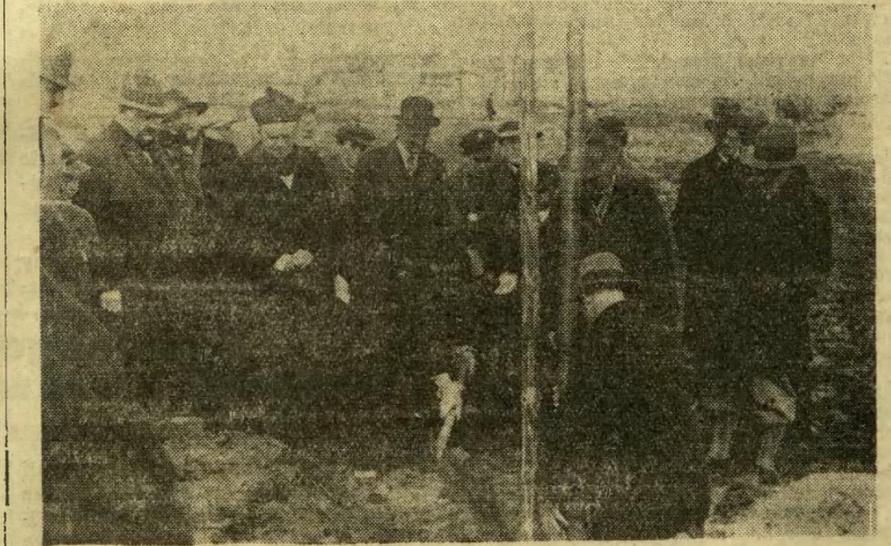

Naczelnik Szczepański otwiera osiedle, przecinając symboliczną wstęgę.

Pana naczelnika Szczepańskiego powitał Prezes Tow. Ogr. Dz. p. Stanisław Szydłowski mniej więcej w te słowa:

„Dwieście czterdzieści serc przepelnionych radością składa w tej chwili hołd Panu Wojewodzie i prosi Pana, Panie Naczelniku o zakomunikowanie mu te-

czymy, gdyż wierzymy, że ustanie dla nas tułaczka i troska o byt nasz i naszych rodzin. Wierzymy również, że ten kawał przydzielonej nam ziemi da każdemu pracę, wyżywienie i to wewnętrzne zadowolenie, jakie tylko daje posiadanie własnego zagonu.

Nacz. Szczepański zasadza drzewo na Skwe rze przed przyszłą świetlicą im. Wojewody Kirtiklisa.

skawie Panie Wojewodo otworzyć ogród-osiedle poświęcony imieniu Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.“

Tu nastąpiło przecięcie wstęgi. Uroczystość tą poprzedziła Msza św., odprawiona o godz. 9 rano w kościele

SILVA RERUM

zebrał i zestawił Bolesław Busiakiewicz
KALENDARZYK HISTORYCZNY.
Co się kiedy i gdzie wydarzyło?

13 kwietnia

- 1598 Henryk IV, król francuski edyktem w Nantes przyznaje i zabezpiecza protektantom swobody religijne.
- 1695 Umarł w Paryżu poeta i bajkopisarz francuski — Jean Lafontaine.
- 1798 Caryca Rosji Katarzyna II ogłasza urzędowo drugi rozbiór Polski.
- 1872 Urodził się znakomity współczesny krytyk — Aleksander Aaba, znany powszechnie pod popularnym pseudonimem Roda-Roda.

N. M. P. przez ks. prob. dr. Janka, który udawczy się na miejsce, po krótkim przemówieniu pasterskim na temat wyjęty z psalmisty o poczynaniach ludzkich a kierownictwie Boskiem, dokonał religijnego aktu poświęcenia terenu oraz krzyża, ustawionego w miejscu mającej stanąć świątyni.

Po poświęceniu zwięzłe i krótko przemówił umyślnie przybyły z Warszawy p. Kostka, delegat Związku Tow. Ogr. Działk., wyprowadzając myśl wznoszenia zrębów własnego domostwa na osiedlu z wielkiej idei budowania państwa przez Wodza Narodu Marszałka Piłsudskiego, którego miano słusznie osiedle ma nosić.

Na uroczystości, oprócz już wymienionych, byli nadto obecni: p. dr. Pietraszewski, naczelnik wojewódzkiego wydziału zdrowia i opieki społecznej, Prezydent miasta p. Antoni Bolt, radca Kirstein z Zarządu Miasta, Prezes Dyrekcji P. K. P. p. inż. Dobrzycki, delegat Związku Towarzystw Ogródk. Działkowych z Warszawy p. Stanisław Kostka, delegacja z m. Chełmży z burmistrzem p. Barwickim, prezesem Tow. Ogródków Działkowych z Chełmży p. Czerwińskim i asesorem p. Szymańskim na czele, delegacja Tow. Ogródków Działkowych z Podgórza pod Toruniem, przedstawiciele wszystkich Tow. Ogr. Dz. w Toruniu i t. d. oraz przedstawiciele prasy.

Po zwiedzeniu przez wszystkich obecnych terenu przyszłego osiedla, o powierzchni 25 hektarów, czyli około 50 morgów polskich a 100 mrg. brandenburskich, odbyło się na przyszłym skwerze przed mającą stanąć świetlicą im. Wojewody Pomorskiego p. Stefana Kirtiklisa, zasadzenie pierwszego drzewka przez p. naczelnika Szczepańskiego.

Ten akt właściwie zakończył całą doniosłą uroczystość.

Podczas oprowadzania obecnych po terenie prezes p. Szydłowski udzielał wyczerpujących informacji cyfrowych. Między innymi zanotowaliśmy, że na obszarze 25 ha jest 240 działek po 700—800 m. kw. każda; z tych jest już 180 zajętych a 60 czeka na kandydatów; liczba przepracowanych godzin wynosi 41.200, w czem przy robotach ziemnych na bardzo nierównym piaszczystym terenie 25.000 godzin, przy przygotowaniu materiałów budowlanych 10.200 a przy zagospodarowaniu działek, kopaniu jednej i

wierceniu drugiej studni 6.000. Wynika z tego, że gdyby jeden człowiek pracował po 8 godzin dziennie, to pracę tę wykonywałby lat aż 14. Jest to dowodem, czego dokazać może wspólny skoordynowany wysiłek.

Dzięk w Bydgoszczy

poniedz.
15
kwietnia

Kalendarzyk rzym.-Kat.

Poniedziałek: Bazylego — Wtorek: Benedykta

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY w dniu 15 kwietnia br.

Po zachmurzeniu zmiennym dużym w południowej połowie kraju, miejscami deszcze. Ciepłej. Na południu i w środku kraju umiarkowane wiatry z kierunków wschodnich, poza tem zmiennie.

— **Dzyszy nocny aptek** do dn. 21 bm. włącznie pełnią: Apteka przy Bielowach, ul. Gdańska 91, tel. 14-67, Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska 5, tel. 32-04 i Apteka Staromiejska, ul. Długa 39, tel. 33-00.

— **Muzeum Miejskie** otwarte codziennie od 9 do 16, w niedzielę od 11 do 14. Obecnie w Muzeum wystawa dzieł Apoloniusza Kędzierskiego i kopij Jana Żalusi.

— **Muzeum Szkolne** ul. Warszawska 25 I. ptr. otwarte codziennie w godz. 11-14.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

„Golgota“ po cenach minimalnych. Piękne i wnieśli widowisko religijne osnute na tle życia, męki i śmierci Chrystusa Pana osiągnęło w naszym teatrze rekordowe wprost powodzenie. W nadchodzący poniedziałek oraz wtorek i środę wieczorem odbędą się nieodwołalnie ostatnie trzy przedstawienia tego misterjum. Bilety po cenach minimalnych bo od 10 do 99 gr. są do nabycia w kasie teatru.

REPERTUAR KIN.

ADRIA: „Ahasver“.
APOLLO: „Zgubny czar“.
BAŁTYK: „Stracony Ekspres“ i „Precz z teściową“.
KRISTAL: „Syn marnotrawny“.
MARYSIENKA: „Spełnione sny“ i „Ordymans“.
REWJA: „Pogromcy Indjan“ i rewja.

Informator dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

(ważny od dn. 7. 10. 1934 r.)

Toruń—Warszawa: 2,37, 6,50, 8,05, 9,57, 13,55, 15,30, 18,01, 19,58, 21,26, tranzytowy 23,16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia: 0,40, (do Łaskowic), 3,56, 5,50 (do Łaskowic), 7,35, 12,13, 13,13, (do Łaskowic), 17,17, 20,03, 20,10.

Kościerzyna—Gdynia: 8,13, 15,45.

Nakło—Piła: 0,01, 6,15, 10,49, 14,45, 19,46.

Unisław—Brodnica: 4,50, 8,11, 13,45, 16,10, 21,55.

Inowrocław—Poznań: 2,21, 3,50, 6,20, 11,45, 13,40, 18,10, 20,40, 22,25.

Wągrowiec—Poznań: 5,00, 10,32, 13,26, 18,54.

Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe: 2,21, 13,40.

Prywatna 6-kl. Szkoła Powsz. Koed. pod wezw. św. Kazimierza w Bydgoszczy, ul. Cieszkowskiego 3, I. p. Kancelaria otwarta od 12-14 i od 17-19.

Restauracje i kawiarnie

Restauracja i Cukiernia Berendt. Wyborowa kuchnia, wyśmienite ciastka.

Z miasta

— **Podziękowanie.** Krucjata Euch. Dzieci przy parafii farniej wyraża szczerze słowa podzięk. p. prof. Jaworskiemu, pod którego batutą łaskawie wystąpił chór „Hasło“, oraz pp. Walczakównie, dr. Sieluzycyemu, zespołowi muzycznemu prof. Jaworskiego, T. Maciejewskiej, oraz wszystkim tym, którzy przyczynili się swą życzliwością i poparciem oraz udziałem do uświetnienia Akademii Jubileuszowej Krucjaty.

— **W Bydgoszczy organizuje się Komitet Złotowy,** celem umożliwienia wyjazdu największej ilości miejscowych harcerzy na Zlot Z. H. P. do Spaly. Wzorem innych wielkich miast Polski — z inicjatywy p. prezydenta miasta Barciszewskiego zawiązany zostanie w Bydgoszczy specjalny Komitet Złotowy, mający dopomóc drużynom harcerskim do wzięcia udziału w Zlocie. Organizacyjne zebranie Komitetu odbędzie się w środę, dnia 15 bm. o godz. 20 w sali posiedzeń Rady Miejskiej.

— **Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w czwartek, dnia 18 bm. o godzinie 18,30 w Ratuszu. Na porządku obrad sprawy wyborów Rady K. K. O. i ogólne.

— **Komitet i Koło 4 BBWR.** Zebranie miesięczne dnia 15 bm. o godz. 19,30 w sali Komitetu dzielnicowego przy ul. Dworcowej 6.

— **Zebranie Cechu Cukierniczego w Bydgoszczy** odbędzie się w poniedziałek, dnia 15 bm. o godz. 13 w lokalu starszego Cechu p. Ganasińskiego przy ul. Jezuickiej.

Radość życia przez zdrowie

Lecz zdrowie musi być zdobyte i utrzymane! W jaki sposób każda kobieta i każdy mężczyzna to osiągnąć może — drogą zdumiewająco prostego postępowania, bez straty czasu i pieniędzy — będzie częścią programu obywateli odczytów z przeżyciami, w poniedziałek, 15-go i we wtorek 16 kwietnia

w sali Resursy Kupieckiej, Bydgoszcz, Jagiellońska 13.

Słynny uczony Hans Morawitz z Wiednia omawiać będzie następujące tematy: Nowoczesna higiena. — Choroby kobiece i zapobieganie im. — Okres przejściowy, jego niebezpieczeństwa i złagodzenia go. — Depresja umysłu, histerja, zazdrość. — Niezrozumiana kobieta. — Ciało kobiety, dusza kobiety. — Prawa życiowe. — Uczucie oziębłości jest głównym cierpieniem kobiety. — Mężczyzna. — Powód oziębłości. — Co każdy mężczyzna powinien wiedzieć o kobiecie. — Szkoła małżeńska. — Słabość mężczyzny i neurastenja. — Naturalny bezpłodny czasokres zdrowej kobiety. — Moralna regulacja urodzin, dozwolona ze stanowiska religij, według prof. dr. Knausa i dr.

Ogino. — Naturalne i idealne pożycie małżeńskie, itd.

Bilety wstępu od 1 do 3 zł w księgarniach Jana Idzikowskiego, Gdańska 23 i E. Hecht Nast., Gdańska 27.

„Zywe Ogniwa“

Z wieczoru autorskiego młodzieży szkół średnich w Bydgoszczy.

Z inicjatywy Komitetu redakcyjnego czasopisma międzyszkolnego „Ogniwa“ w Bydgoszczy — odbył się ub. soboty w auli Gimnazjum im. Kopernika **wieczór autorski, urządzony pod mianem „Zywe Ogniwa“.** Ogniwa są czasopismem międzyszkolnym, to też na sali znalazła się młodzież reprezentująca wszystkie bydgoskie zakłady średnie.

Wieczornicę zagał imieniem Komitetu redakcyjnego „Ogniwa“ p. prof. Stopa, poczem ucz. p. Woźniowski wygłosił odczyt na temat powstania „Ogniwa“. Zkolei ucz. P. G. Kl. p. Czyżowski wygłosił referat o znaczeniu prasy szkolnej. Pozostałą część programu wypełniły produkcje muzyczne kwartetu i duetu smyczkowego, oraz próbki talentów grona uczniów. Z wykonawców wymienić należy pp.: Januszkiewicz, stud. U. W. Nowaka, W. Deglera z P. G. Kl., w którego rękach spoczywało równocześnie kierownictwo całości, Euglerównę, stud. U. P. Woź-

Miganiki bydgoskie

I poco to?

Bydgoszcz jest jedynym z najruchliwszych ośrodków pracy społecznej w Polsce, a co najważniejsze to fakt, iż wszystkie te organizacje pracują z dużym zapałem dla zrealizowania tych zadań, dla których zostały powołane. Jedno jest tylko „ale“ — konkurencja!

Szlachetna rywalizacja jest niewątpliwie rzeczą dobrą, a nawet wskazaną. Od dłuższego jednak czasu różnie mówią o tej rywalizacji na mieście. Podobno robią sobie ludziska t. zw. kawaly, rzucają innym belki pod nogi itp. W cukierniach przy małej kawie omawia się szeptem nowe „psikusy“.

A ściany mają uszy.

I poco to wszystko.

Wszyscy pracujecie, dobrze, mało do brze, celujecie! Rywalizujecie więc szlachetnie, a przestańcie uważać się za konkurencje. (Kat.)

niewskiego, Szynelskiego (solista skrzypcowy), oraz T. Nowakowskiego.

Całość wypadła udanie, świadcząc o dużym poczuciu organizacyjnym młodzieży i Komitetu redakcyjnego „Ogniwa“.

Kiedy powstanie Międzyszkolny Klub Sportowy „Bydgoszcz“?

Zwrócono się do mnie z pytaniem: Kiedy powstanie w Bydgoszczy Międzyszkolny Klub Sportowy za przykładem Krakowa, Wilna i innych miast?

Przedewszystkiem jedno zastrzeżenie: Jeżeli klub taki powstanie w Bydgoszczy, to nie będzie to ani „za przykładem“, ani też naśladowaniem innych miast a przeciwnie, **miasta te poszły za przykładem Bydgoszczy, gdzie klub taki istniał jedenaście lat temu.**

W Bydgoszczy zorganizowano Szkolny Klub Sportowy (SKS) w r. 1924, a w r. 1925 klub ten zdobył mistrzostwo miasta w grze w piłkę nożną, bijąc SMP. „Naprzód“, K. S. „Polonję“ a w finale K. S. Szkołę Podchorążych.

Gra finałowa ze Szkołą Podchorążych była spotkaniem bardzo emocjonującym, i zakończyła się wynikiem 2:1 dla SKS-u, po dwukrotnym przedłużeniu czasu gry. Trzy tysiące widzów z całego Pomorza było świadkami tej gry. Po strzelonym goale decydującym o zwycięstwie, młodzież szkolna wzięła graczy na ramiona i ze śpiewem zaniosła ich do szatni. Zanosilo się nawet na pochód triumfalny przez miasto.

Zwycięstwo to zostało nagrodzone dypl-

mem i pucharem, przez Miejski Komitet Wychowania Fizycznego.

Byłem klubem tego organizatorem i kierownikiem aż do rozwiązania go na życzenie władz.

Był to klub niezwykle solidarny, o wysokim poziomie sportowym. Dość spojrzeć na ówczesną tabelę rekordów lekkoatletycznych Pomorza, aby mieć zdanie o jego przewadze. Molski, Samberger, Kamiński, Guhl, Czeplik, Günther, Meźnicki II, Leśniewski, Grochowski, Krzyżanowski, Zółkiewicz, Hronik, Burzyński, Różycki, Duchmal, Więcowski, a w pracy organizacyjnej Witold Meźnicki, (obecnie redaktor „Dnia Pomorskiego“) oto drużyna, która biła liczbą i wynikami.

W ub. roku władze szkolne postanowiły usamodzielnic sport w szkole, przez zorganizowanie sieci klubów międzyszkolnych.

Jest to jednak dopiero myśl, postulat, postanowienie, lecz jeszcze bez rozporządzenia wykonawczego, a więc bez zasadniczych wytycznych, na jakich kluby te mają być zorganizowane. Takimi zasadniczymi wytycznymi są: 1) z kim kluby te mogą zawodni-

czyć, 2) kto może do nich należeć, 3) jak i kto je będzie finansował?

Jeśli chodzi o punkt pierwszy, to prawdopodobnie będą mogli należeć uczniowie mający przynajmniej dostateczne postępy w nauce. Ważne jest z kim klub ten będzie mógł zawodniczyć. Jeżeli dozwolonym mu będzie należeć do związków państwowych, to kluby te wniosą ożywienie i zainteresowanie. Jeżeli nie (jak dotychczas), to pozostanie im jedynie możliwość odbywania spotkań z klubami innych ośrodków, a to przy dużych kosztach podróży nie będzie mogło zdarzać się często.

Zdaje się, że tak właśnie będzie i, że sport w szkole stworzy osobną organizację państwową przez zawiązanie wewnętrzne, następnie okręgowe, do spotkań najwyższych, a mianowicie mistrzostw szkolnych Rzeczypospolitej. Pozostałaby jeszcze możliwość, lecz tylko w większych miastach, zorganizowania dwóch klubów międzyszkolnych. **W Bydgoszczy np. można by zorganizować jeden klub z młodzieży szkół zawodowych a drugi ze szkół ogólnokształcących.** Gdy jednak bliżej wejrzymy w to zagadnienie, to okaże się, że wszystkie szkoły średnie w Bydgoszczy z trudnością mogłyby stworzyć jeden klub zdolny do szerszej reprezentacji we wszystkich, dostępnych temu wiekowi, dziedzinach sportu.

Ważnym przy tem wszystkim jest też zagadnienie, kto ma finansować potrzeby klubu, przy obecnej tendencji zwalniania młodzieży z dodatkowych opłat. Są to zagadnienia podstawowe i dopóki nie wyjdzie rozporządzenie wykonawcze, byłoby błędem kluby takie organizować poto, aby je wkrótce reorganizować do form nakazanych. Słyszałem, że bydgoskie Koło Wychowawców Fizycznych jest już na powstanie i kierowanie takim klubem przygotowane i oczekuje tylko na zarządzenie władz.

Pierwsze takie wystąpienie reprezentacji szkolnej Bydgoszczy (nie klubu), mieć będzie miejsce na zawodach lekkoatletycznych w dniu 2-go maja w Poznaniu.

Spodziewać się też należy zawodów pływackich na własną poźniej reprezentacjąmi Bydgoszczy i Torunia.

Większe zawody międzyszkolne odbędą się w Bydgoszczy w miesiącu wrześniu z okazji 15-lecia Miejskiego Gimnazjum im. M. Kopernika. Szkoła ta już poczyniła na te zawody duże inwestycje urządzając liczne pola do gier sportowych. Ponadto odbędą się zawody lekkoatletyczne i pływackie.

A więc najbliższe miesiące wyjaśnia nam jak wygląda obecny poziom sportowy w szkolnictwie na Pomorzu.

Wojciech Albrycht.

Bydgoszcz subskrybuje Pożyczkę Inwestycyjną

Wielkie zebranie manifestacyjne w Teatrze Miejskim

Ub. niedzieli o godz. 13-tej w sali Teatru Miejskiego w Bydgoszczy odbyło się imponujące zebranie obywatelskie, które w sposób poważny zamianowało na rzecz rozpisanej Pożyczki Inwestycyjnej.

W pierwszych rzędach krzesel zasiędlili przedstawiciele władz i organizacji z pp. starostą Stefanikiem, prezesem S. O. Plejewskim, prokuratorem Łukawskim, wicedyrektorem kolei Batyckim, ks. kanonikiem Schulzem, prezesem Rady Grodzkiej B. B. dr. Nieduszyńskim, prezesem Zw. Legionistów dr. Marczyńskim i innymi na czele.

Zebranie zagał p. prezydent Barciszewski, podnosząc wielkie znaczenie Pożyczki dla życia gospodarczego Państwa oraz korzyści jakie Pożyczka ta daje poszczególnemu sybskrybentowi.

Pożyczka ta, — jak mówił następny mówca p. dyr. Paprocki, to atak na bez-

robocie. Następnie przemawiali w imieniu poszczególnych grup społecznych pp.: prezes Stow. Techników inż. Lechowski, prezes Federacji P. Z. O. O. mec. Słoda, prezes Stow. Kupców dyr. Maciejewski, oraz w imieniu rzemiosła p. Grześkowiak, a z punktu widzenia ogólnego p. red. Strąbski.

P. dyr. Maciejewski podniósł z naciskiem, że kupiectwo przyjęło inicjatywę Rządu z uznaniem, gdyż Pożyczka Inwestycyjna jest przejściem do aktywnej polityki gospodarczej. I dlatego też hasłem każdego dobrego Polaka powinno być — Subskrybuj Pożyczkę Inwestycyjną.

Poszczególne przemówienia przyjmowali licznie zebrani gorąciami oklaskami.

Niewątpliwie jak zawsze, tak i teraz Bydgoszcz zda egzamin zrozumienia obywatelskiego.

Z walnego zebrania Sekcji Kierowników Szkół przy bydgoskim Ognisku Z. N. P.

Przed kilku dniami odbyło się w auli szkoły powszechnej im. św. Jana walne zebranie Sekcji Kierowników Szkół bydgoskiego Ogniska Zw. Nauczycielstwa Polskiego. Sekcja istnieje w Bydgoszczy od ubiegłego roku i — jak o tem donosiliśmy już w ogólnym sprawozdaniu oddziału Z. N. P. — prowadzi na tut. terenie nader ożywioną działalność.

W roku sprawozdawczym Sekcja opracowała szereg aktualnych dla kierowników szkół zagadnień, jak np. plan pracy kierownika szkoły, sprawozdania

roczne, wytyczne pracy Sekcji (referował p. insp. szk. Tarnowicz), budżet szkolnictwa powszechnego itp. Sekcja Kierowników nawiązała również współpracę z odpowiednimi organami samorządu miejskiego, zamierzając w roku obecnym ten odcinek pracy jeszcze pogłębić.

Zarząd na rok bieżący wybrano w składzie następującym: pp. Michał Porzych — przewodniczący, Ludwik Bandura — sekretarz i Leon Warsiński — skarbnik.

Solec Kujawski

— **Z życia BBWR.** W dniu 8 bm. odbyło się zebranie członków BBWR, na którym referat na temat położenia gospodarczego Wielkopolski do reszty kraju wygłosił prezes Komitetu Miejskiego p. Kryński. W dyskusji poruszano sprawę elektryfikacji miasta, które nadal tonie w ciemnościach, względnie jest oświetlane przez przestrzerałowego typu gazownię miejską, która co lat kilka wymaga budowy pieca kosztem kilkunastu tysięcy złotych. W sprawie prądu uchwalono zwrócić się do Gródka i elektrycy w Bydgoszczy.

Z całego kraju

POS. ZDZISŁAW STROŃSKI JEDNOGŁOSNIE WYBRANY PREZYDENTEM STANISŁAWOWA.

W Stanisławowie odbyło się zwołanie Rady miejskiej, na którym dokonano wyboru nowego prezydenta miasta w związku z rezygnacją z tego stanowiska posła Wacława Chwałki. Zebraniu przewodniczył radny S. W. Iss.

Zgłoszona została jedyna kandydatura posła dr. Zdzisława Strońskiego. W głosowaniu na 42 obecnych radnych padło 42 głosów, wobec czego pos. dr. Zdzisław Stroński wybrany został prezydentem jednoznacznie. Po ogłoszeniu rezultatu wyboru, nowy prezydent oświadczył, że wybór przyjmuje i złożył podziękowanie za dowód uznania dla jego osoby.

ZAWODY BALONOWE W MOŚCICACH.

Klub balonowy w Mościcach urządza dn 5 maja zawody balonowe, a mianowicie automobilowy pościg balonem. Załoga balonów, startujących do zawodów, zabierze z urzędu pocztowego w Mościcach pocztę, przeznaczoną specjalnie do przewozu balonem i przewiezie ją do miejsca lądowania w obrębie Polski. Po wylądowaniu załoga balonów wyda pocztę najbliższemu urzędowi pocztowemu, który ją prześle do miejsca przeznaczenia.

Przesyłki te będą ostatecznie specjalną pocztą balonową z napisem „Mościcki Klub Balonowy” — 3-ci pościg

automobilowy za balonem. Pragnący przesiąść tą drogą przesyłki pocztowe powinni przesyłać je w korespondencji pod adresem urzędu pocztowego w Mościcach, który je wyda załogom balonowym.

UPADŁOŚĆ BROWARÓW KROTOSZYŃSKICH.

Browary Krotoszyńskie S. A., które znajdowały się od dłuższego czasu w trudnościach finansowych, ogłosiły upadłość. Browary te, nowoczesnie urządzone, o kapitale zakładowym 582.500 zł. w ub. roku przedstawiały wartość 2 milionów złotych. Pracę straciło około 100 pracowników. Najważniejszy niemal ośrodek przemysłowy i handlowy Krotoszyna znalazł się w sytuacji bez wyjścia.

SZKOŁA IM. DZIECI MIŁOSZYŃSKICH.

W Warszawie odbyła się uroczystość nadania szkole powszechnej Nr. 38 przy ul. Karowej 18a imienia Marii Curie-Skłodowskiej.

Na nabożeństwie w kościele św. Krzyża dzieci przeszły pochodem ze sztandarem do szkoły swej, gdzie nastąpiło przybicie tablicy z napisem „Szkoła powszechna im. Marii Curie-Skłodowskiej”.

Następnie odbyła się akademja. Akademję zaszczycili swą obecnością rodzina śp. Marii Curie-Skłodowskiej, siostra Bronisława Błuska, brat Józef Skłodowski z żoną oraz siostra wielkiej Polki — Helena Szalayowa.

60-lecie pracy Ludwika Solskiego Uroczysty obchód w Warszawie

W niedzielę odbyła się w Warszawie w Teatrze Polskim uroczystość — obchód jubileuszu 60-lecia pracy artystycznej świętego artysty dramatycznego i reżysera Ludwika Solskiego. Artysta grał jedną z popiosowych swych ról w „Judaszu z Karjoty” K. H. Rostworowskiego.

Na uroczystości przybyli: w imieniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, nieobecnie w Warszawie, szef kancelarii cywilnej Świążewski, minister W. R. i O. P. Jędrzejewski, marszałek Senatu i C. Kwieciński i wielu innych dostojników państwowych.

W chwili ukazania się artysty na scenie podczas przedstawienia, publiczność, powstawszy z miejsc, powitała go długo nie milknącymi oklaskami.

Po skończeniu przedstawienia odbył się sam akt obchodu jubileuszowego. Na scenie, wprost zaszypane bukietami kwiatów i wieńcami, w otoczeniu artystów scen warszawskich oraz delegacji teatrów prowincjonalnych zajął miejsce jubilat, któremu publiczność, ponownie powstawszy z miejsc, zgotowała entuzjastyczną owację.

P. min. Jędrzejewicz wygłosił do jubilatki przemówienie, udekorował go komandorją orderu Polonia Restituta. Następnie przemawiali prezydent m. Warszawy St. Starzyński, wiceminister Korczak, prof. Pochmurski z Krakowa, prezes ZASP-u p. Śliwiak i inni. Na zakończenie uroczystości zabral głos jubilat, dziękując za wzruszenie i życzliwe dowody uznania.

Oszczędność jest zaletą, lokowanie oszczędności w Premjowej Pożyczce Inwestycyjnej jest mądrością obywatelską.

Programy radiowe

Poniedziałek, 15 kwietnia

ROZGŁOSNIA WARSZAWSKA

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,33 Półka do gimnastyki. 6,38 Gimnastyka. 6,50, 7,25 Muzyka z płyt. 7,15 Dziennik por. 7,45 Program na dzień bież. 7,50 „Wskazówki praktyczne”. 8,00 Audycja dla szkół. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiad. meteorologiczne. 12,05 Koncert Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Z. Górzyskiego. 12,45 „Tradycyjne potrawy wielkanocne”. wygl. Z. Czerny. 12,55 Dziennik południowy. 13,05 Beethoven: Symfonia b-dur w wyk. Ork. „Hallé” pod dyr. Sir Hamiltona Harta — płyty. 13,50 Wiadom. o eksp. polskim. 13,55 Przegład giełdowy. 14,45 Koncert z Krakowa. 14,30 Lekcja języka niem. ze Lwowa. 14,45 Kwadrans słynnych artystów — Misza Elman — skrz. — płyty. 1) Beethoven: Romans f-dur, 2) Massenet: Medytacja z op. Thal. 17,00 Audycja dla dzieci młodszych: „Poczytajmy sobie” (przegład wydawnictw dla dzieci i młodzieży), wygl. H. Ładosz. 17,15 Ogólnopolska rezerwa. 18,00 Przegład filmowy. 18,10 Krótki koncert Reprezentac. Chór Strzelec. pod dyr. M. Mierzewskiego. 1) Palestrina: a) Popule meus, b) O bone Jesu, 2) Gomółka: a) Usque pro Domine, b) Adoramus Te, Christie. 18,25 Chwilka społeczna. 18,30 „Skrzynka ogólna” omówi dr. M. Stępiński. 18,40 „Życie kultur i artyst. stolicy”. 18,45 Mendelssohn: Pieśń bez słów w wyk. I. Friedmana, fort. (płyty). 19,07 Program na dz. nast. 19,15 „Skrzynka rolnicza”, omówi inż. W. Tarkowski. 19,25 Wiadomości sport. ogólnopolskie. 19,35 Audycja żołnierska ze Lwowa. 20,00 Koncert muzyki lekkiej. Orkiestra P. R. pod dyr. Nawrota i Chór Dana. 20,45 Dziennik wiecz. 20,55 Wskazówki praktyczne. 8,00—8,05 Transm. z Warszawy. 11,57—18,55 Tr. z Warszawy. 18,55 Przegład giełdowy. 14,00—14,45 Płyty gramofonowe. 14,45—16,45 Tr. z Warszawy i Lwowa. 16,45—18,25 Tr. z Warszawy. 18,25 Chwilka społeczna. 18,30 Skrzynka ogólna — omówi kier. rozgłoszeń St. Nowakowski. 18,40 Życie kulturalne, artystyczne i naukowe na Pomorzu. 18,45 Utwory wokalno-instrumentalne. 19,07 Program na dzień nast. 19,15 Wiadom. gospod. 19,25 Wiadom. sport. z Pomorza. 19,30 Tr. z Warszawy i Lwowa. 20,00—22,00 Tr. z Warszawy. 22,00 Koncert reklamowy. 22,15—23,05 Tr. z Warszawy.

ROZGŁOSNIA TORUNSKA

6,30 Transm. z Warszawy. 7,45 Program na dzień bież. 7,50 Wskazówki praktyczne. 8,00—8,05 Transm. z Warszawy. 11,57—18,55 Tr. z Warszawy. 18,55 Przegład giełdowy. 14,00—14,45 Płyty gramofonowe. 14,45—16,45 Tr. z Warszawy i Lwowa. 16,45—18,25 Tr. z Warszawy. 18,25 Chwilka społeczna. 18,30 Skrzynka ogólna — omówi kier. rozgłoszeń St. Nowakowski. 18,40 Życie kulturalne, artystyczne i naukowe na Pomorzu. 18,45 Utwory wokalno-instrumentalne. 19,07 Program na dzień nast. 19,15 Wiadom. gospod. 19,25 Wiadom. sport. z Pomorza. 19,30 Tr. z Warszawy i Lwowa. 20,00—22,00 Tr. z Warszawy. 22,00 Koncert reklamowy. 22,15—23,05 Tr. z Warszawy.

ZAGRANICA

17,35 M Ostrawa. Melodie Póerster. 17,15 Wiedeń. Recital fort. 17,40 Praga. Recital skrz. 18,15 National Pr. Muzyka cygańska. 18,30 Moskwa (WCSPS). Koncert symfoniczny. 19,00 Lipsk. Wesola muzyka i tańce. 19,00 Monachjum. Koncert kameralny. 19,15 Ryga. Koncert symfoniczny. 19,15 Wiedeń. Pieśń wielkanocna. 19,50 Budapeszt. Pieśń w wyk. Marji Basill. 20,00 Brno. Koncert symfoniczny. 20,00 Berolin. Koncert uroczysty. 20,10 Hamburg. „Tako rzeczca Zarachustra” — poemat symf. R. Straussa. 20,10 Wiedeń. Audycja regionalna. 20,15 Sztutgart. „Faust” — poemat symf. Ambrosiusa. 20,40 Bukareszt. Solo na harfie. 20,55

Budapeszt. Koncert symf. 21,00 Kopenhaga. Muzyka operowa Mozarta. 21,00 Bruksela franc. „Peer Gynt”. — Griega. 21,00 Frankfurt. „Od menueta do fokstrota”. 21,15 Brno. Muzyka jazzowa. 21,30 Strasburg. „Złota księżniczka” — opera Saint-Saens. 21,40 Bratysława. Ballady Fibicha. 22,15 Kopenhaga. Pieśń wiecek. 22,20 Frankfurt. Utwory Hessena. 22,30 Monachjum. Obrazki muzyczne. 22,30 Berlin. Dawne melodie lud. 23,00 Królewiec. Muzyka kameralna. 23,00 Koenigs wusterhausen. „Prosimy do tańca”. 23,00 Kolumbia. Wesola muzyka. 23,55 Wiedeń. Muzyka tan. 24,00 Sztutgart. Koncert nocny.

Wtorek, 16 kwietnia

ROZGŁOSNIA WARSZAWSKA

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,33 Półka do gimnastyki. 6,38 Gimnastyka. 6,50, 7,25 Muzyka z płyt. 7,15 Dziennik por. 7,45 Program na dzień bież. 7,50 „Wskazówki praktyczne”. 8,00 Audycja dla szkół. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiad. meteorologiczne. 12,05 Koncert ze Lwowa. 12,50 Chwilka dla kobiet. 12,55 Dziennik południowy. 13,15 Fantazja operowa z płyt. 13,45 „Z rytmu rytmu”. 13,50 Wiadom. o eksp. polsk. 13,55 Przegład giełdowy. 14,45 Fantazja operowa w wyk. Ork. P. R. pod dyr. J. Ozmiński. 16,30 Audycja dla dzieci młodszych: „Lokomotywa Kazia” — opow. W. Grodzieskiej. 16,45 Kwadrans słynnych artystów — Georges Thill — tenor (płyty). 1) Rossini: Arja z op. „Willhelm Tell”. 2) Verdi: Arja z op. „Aida”. 3) Puccini: Arja z op. „Cyganeria”. 17,00 „Skrzynka P. K. O.”. 17,15 I-szy koncert z cyku „Pieć wieków muzyki kameralnej”. Transm. z Konserwatorium Warsz. Wyk.: J. Wysocka-Ochlewska (klawesyn), T. Ochlewska (skrzypce) i M. Szalowski (altówka). 17,40 Muzyka — płyty. 17,50 „Zagadnienie spółdzielczego ruchu ogólnopolskiego” — wygl. St. Dippel, dyr. Zw. Spółdz. Spółzyw. 18,00 Krótki recital śpiewaczy H. Lipowitcz. Przy fort. prof. L. Ursteina. 18,15 Fragment teatralny. 18,30 Koncert reklamowy. 18,45 Muzyka salonowa w wyk. Ork. A. Sandera — płyty. 19,07 Program na dzień nast. 19,15 „Wiadomości rolnicze” — wygl. J. Piatek. 19,25 Wiadom. sport. lokalne. 19,30 Wiadom. sport. ogólnopolskie. 19,35 Koncert w wyk. Ork. Symf. P. R. pod dyr. I. Neumark. W programie muzyka holenderska. 20,45 Dziennik wiecz. 20,55 „Jak pracujemy i żyjemy w Polsce”. 21,00 Koncert solistów. Wyk.: E. Bender. (śpiew), W. Niemczyk (skrzypce), H. Sztompka (fort.) i prof. L. Ursteina (akomp.). 1) J. S. Bach: Liszt: Fantazja organowa i fuga g-moll — wyk. H. Sztompka, 2) L. Van Beethoven: In questa tomba, b) Fr. Schubert: 1) Wiedrovec. 2) Sobowót — odśpiewa E. Bender. 3) J. Haendel: Sonata D-dur: a) Adagio, b) Allegro, c) Largo. 4) Allegro — wyk. W. Niemczyk i prof. L. Ursteina. 4a) Fr. Schubert: Śmierć i dziewczyna, b) R. Schumann: Plakalem we śnie, c) M. Rimskijski-Korsakow: Monoplog Judasza — odśpiewa E. Bender. 5a) Ch. Gluck: Melodia, b) L. van Beethoven: Rondino — wyk. W. Niemczyk, 6) J. Mozart: Rondino — wyk. H. Sztompka. 22,00 Koncert z Poznania. 22,30 Biuro Sztompka. 22,00 koncert z sztuczczami. 22,45, 23,05—23,30 Koncert Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Z. Górzyskiego. 23,00 Wiad. meteor. dla komunikacji lotniczej.

ROZGŁOSNIA TORUNSKA

6,30 Transm. z Warszawy. 7,45 Program na dzień bież. 7,50 Wskazówki praktyczne. 8,00—8,05 Transm. z Warszawy. 11,57—18,55 Tr. z Warszawy. 18,55 Przegład giełdowy. 14,00—14,45 Płyty gramofonowe. 14,45—16,45 Tr. z Warszawy i Lwowa. 16,45—18,25 Tr. z Warszawy. 18,25 Chwilka społeczna. 18,30 Skrzynka ogólna — omówi kier. rozgłoszeń St. Nowakowski. 18,40 Życie kulturalne, artystyczne i naukowe na Pomorzu. 18,45 Utwory wokalno-instrumentalne. 19,07 Program na dzień nast. 19,15 Wiadom. gospod. 19,25 Wiadom. sport. z Pomorza. 19,30 Tr. z Warszawy i Lwowa. 20,00—22,00 Tr. z Warszawy. 22,00 Tr. z Poznania. 22,30—23,05 Tr. z Warszawy.

Ubezpieczalnia Społeczna w Grudziądzu

na podstawie reskryptu Ministra Opieki Społecznej z dnia 20. XII. 1934 r., oraz w myśl § 43 Rozporządzenia z dnia 28. XII. 1933 r. o wykonaniu Ustawy o Ubezpieczeniu Społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 818), wzywa ubezpieczonych w zamieszkałych na terenie jej działalności i w mieście Grudziądzu, Chełmnie oraz na terenie powiatów grudziądzkiego i chełmińskiego, do zamiany tymczasowych legitymacji na legitymacje ubezpieczeniowe (stałe) w terminie do dnia 31 maja 1935 roku.

Celem dokonania zamiany winni ubezpieczeni złożyć w godzinach 9—12 i to: zamieszkał w mieście Grudziądzu — w biurze Ubezpieczalni, ul. Wybickiego 30, parter, okienko nr. 2; zamieszkał w mieście Chełmnie — w biurze Ubezpieczalni przy ul. Dworcowej; zamieszkał na terenie obwodów leczniczych w Łasinie, Radzynie, Mniszku, Unisławiu i Lisewie — w punktach kontrolnych znajdujących się w tych miejscowościach, fotografie w rozmiarze 4 1/2 na 6 cm. ubezpieczonego (ej), oraz uprawniony do świadczeń członków rodziny, którzy ukończyli 14-ty rok życia. Każdą z fotografii (wykonaną na białej odbitce bez nakrycia głowy) należy zamontować na odwrotnej stronie. Nr. legitymacji (z tymczasowej) ubezpieczonego (ej), imię i nazwisko osoby uprawnionej z wyraźnym zaznaczeniem, czy dana osoba (uwidoczniona na zdjęciu) jest ubezpieczonym (a), czy też uprawnionym członkiem rodziny i jaki zachodzi stosunek pokrewieństwa do ubezpieczonego (ej) — (żona, syn, córka itp.).

Po odbiór stałych legitymacji należy zgłaszać się do Grudziądzu — w terminie trzydniowym od daty złożenia fotografii, poza terenem miasta Grudziądzu w Grudziądzu w terminie dwutygodniowym.

Legitymacje stałe będą wydawane w powyższych terminach ubezpieczonym wzgl. uprawnionym osobom za zwrotem legitymacji tymczasowych w godzinach 9—15 w Grudziądzu, oraz w godzinach 9—12-iej w punktach kontrolnych w Chełmnie, Łasinie, Radzynie, Mniszku, Unisławiu i Lisewie.

Do czasu uzyskania stałych legitymacji ubezpieczonych, a w terminie ostatecznym do dnia 31-go maja br., ubezpieczeni oraz uprawnieni członkowie ich rodzin korzystając będą z pomocy lekarskiej i świadczeń w trybie dotychczasowym. Posiadacze legitymacji stałych niezwłocznie po ich odbiorze korzystają z wszelkich uprawnień i udogodnień wynikających z brzmienia przepisów o świadczeniu się legitymacją ubezpieczeniową (str. 82, 83 i 84 legitymacji).

Z dniem dzisiejszym ubezpieczeni (zameldowani) osób, które dotychczas nie były do Ubezpieczalni zgłoszone, należy równocześnie z formularzem nr. 1 przedłożyć fotografie ubezpieczonego (ej) oraz członków rodziny uprawnionych do świadczeń w sposób jak wyżej podano. 3509

PRZETARG

Wydział Powiatowy w Brodnicy ogłasza przetarg publiczny na roboty Centralnego ogrzewania przy rozbudowie Szpitala Powiatowego. Podkłady ofertowe nabywać można w biurze Zarządu Drogowego; ślepy kosztorys — 3,00 zł., komplet rysunków 10,00 zł.; warunki przetargu — bezpłatnie.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie dowolny wybór ofert, nieprzyjęcie żadnej z ofert, całkowite lub częściowe unieważnienie przetargu.

Termin składania ofert do dnia 27 kwietnia br. Przewodniczący Wydziału Powiatowego: Starosta Powiatowy (—) M. Galusiński 3502

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 16 kwietnia 1935 o godz. 10 podpisany komornik sprzedaje w drodze licytacji, przymusowej za gotówkę najwięcej dającym w Grudziądzu, Legjonów 13 nast. ruchomości: pianino czarne, rower męski używany oszacowane na kwotę 540,— zł. należące do Franciszka i Lucji Kóber.

Ruchomości można oglądać w miejscu i czasie wyżej podanym. (—) Dobrzański Michał, 3508 komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu.

OGŁOSZENIE.

Ogłaszam przetarg na dostawę podwód (farmacek i samochodów) do Wydziału Technicznego i Zakładu Wodociągów i Kanalizacji na rok 1935/36, dla przewozu materiałów do budowy ulic i urządzeń wodociągowe - kanalizacyjnych.

Ofertę na dostawę podwódną w drukach przepisowych Kom. Rządu składać należy w zamkniętych kopertach z napisem „Oferta na dostawę podwód” do Wydziału Technicznego Komisarjatu Rządu do dnia 26 kwietnia 1935 r. godz. 13,30 (pokój nr. 44).

Druk oferty otrzymać można w Kasie Miejskiej za opłatą 2,— zł.

Do oferty należy dołączyć pokwitowanie Kasy Miejskiej na złożone tamże wadium w wysokości 100,— zł. w gotówce lub papierem w rachunku walutowym.

Wadja ofert nieuwzględnionych zostanie zwrócona po ukończeniu przetargu.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 26 kwietnia 1935 w Wydziale Technicznym Komisarjatu Rządu o godzinie 14-tej.

Zastrzegam sobie wolną rękę w sprawie wyboru ofertów, względnie unieważnienie przetargu w całości lub częściowo.

Komisarz Rządu: (—) Mgr. pr. Fr. Sokół. 3543 Zlecenie Nr. 291.

Hala Targów w Gdańsku

Jedynie zwycięzcy biorą jeszcze udział w sensoryjnych walkach o nagrodę narodów!

Dzisiaj w niedzielę sensoryjny wieczór! Wszystkie walki aż do rozstrzygnięcia.

Godzina policyjna została zniesiona.

Spotkanie rewanżowe: Travaglini — Grabowski

Grabowskiemu nie wolno posługiwać się groźnym podwójnym nelsonem. Travaglini zapłaci 100,— guld. w razie pokonania go przez Grabowskiego, bez użycia podwójnego nelsona.

Wznowienie spotkania rozstrzygającego niepokonanych faworytów

Oliweira — mistrz świata H. Schwarz

Spotkanie rozstrzygające

St. Mars — Tornow

Występ mistrza świata Petrowicza jako

Króla żelaza

Petrowicz skręca sztabę żelazną na sprężynie, zgina to mnt. belkę żelazną z obciążeniem 30 osób na ramionach i t. d. 1864

— Wczoraj tego nikt nie powinien opuścić. —

PRZETARG

na malowanie 3 prześle mostu drogowego na Wiśle pod Tczewem.

Wydział Powiatowy w Tczewie ogłasza przetarg na oczyszczenie i pomalowanie konstrukcji żelaznej 3 prześle mostu drogowego na Wiśle o łącznej powierzchni 22.900 m. kw.

Blizszych informacyj dot. przetargu, ogólne warunki i ślepy kosztorys otrzymać można w Zarządzie Drogowym Wydziału Powiatowego w Tczewie, pokój nr. 21 w godzinach urzędowych po wpłaceniu do Kasy Wydziału Powiatowego kwoty 5,— zł.

Oferty składane należy w wymienionym urzędzie w zalakowanej kopercie z napisem „Oferta na malowanie mostu” w terminie do dnia 25 kwietnia br. godz. 12-tej, poczem nastąpi otwarcie ofert.

Do oferty dołączyć należy kwit kasy Wydziału Powiatowego w dowód złożenia wadium w wysokości 100,— złotych.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania powodów oraz dowolnego wyboru oferenta.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego: (—) Muchniewski, 3537 starosta powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 16 kwietnia 1935 r. o godz. 12-iej odbędzie się licytacja u Dyonizego Osickiego przy ul. Odrodzenia 11 a: 1 motoru rowowego 40-konnego oszacowanego na kwotę zł. 1.700.

(—) Kozak, komornik Sądu Grodzkiego rew. I. 3506

GRUDZIĄDZ

Filateliści

dnia 14 i 15 kwietnia Grudziądzu, hotel „Królewski Dwór” pokój nr. 1 przedłoży P. T. Zbieraczom pełnomocnik Fir. Filatelia Bydgoszcz bardzo ciekawe i tanie wybory w monetach i znaczkach między 11-19 godz. Jednorazowa okazja. 3300

Skóry

podeszwowe wierzchnie blankowe surowcowe pantoflarskie oraz wszelkie przybory szewskie, rymarskie i tapicerskie po ceniach najniższych

Brunon Żubka Grudziądź, ul. Pańska 3 HURT. Telefon 19,80. DETAL

SKORY

wszelkiego rodzaju oraz pasy zapędowe w największym wyborze po cenach bezkonkurencyjnych poleca

Antoni Gehrman

dawn. Z. Balcerowicz Skład Skór GRUDZIĄDZ, ul. Mickiewicza 22 tel. 1658. 2310

TCZEW

Za okazną życzliwość

w dniu srebrnych godów, składamy Wszystkim naszym serdeczniejsze „Bóg zapłać” Szandrachowie, Tczew. 3535

Kupiec-handlowiec

władający językiem polskim, niemieckim i angielskim, posiadający posadę w poważnej firmie od r. V. 1935. Zgłoszenia „Dzień Tczewski” Tczew. 3536

Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „UNION“ S. A. Gdynia

Bilans

na dzień 31 grudnia 1934 roku

AKTYWA: I. Majątek stały: budynki z 2.235.292,93, urządzenie techniczne, maszyny i urządzenia i t. p. z 5.954.264,09, inwentarz zakładowy i biurowy a) martwy z 72.295,39, b) inwestycje w budowie z 17.294,40, razem z 8.279.146,81. **II. Majątek płynny:** Gotówka w kasie i w bankach z 505.279,24, papiery wartościowe z 197.681,40, weksle z 149.846,31, akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach z 4.000.—. **Materiały:** a) surowce z 4.542.758,48, b) pomocnicze i pędne z 305.470,13. **Półfabrykaty:** gotowe wyroby i towary z 1.491.937,39, razem z 7.196.972,95. **Dłużnicy:** odbiorcy z 765.605,02, różni z 287.295,35, weksle protestowane z 1.005,50, razem z 1.053.905,87. **Sumy przechodnie:** a) wydatki dotyczące okresu przyszłego z 20.852,54, b) inne z 8.383,18, razem z 29.235,72. **Suma bilansowa z 16.559.261,35.** **Sumy pozabilansowe:** wierzyciele — udzielone gwarancje z tytułu zawartych umów o zakup krajowych nasion oleistych z 2.135.000.—, Gwarancje otrzymane z 257.844,30.

PASYWA: I. Kapitały własne: kapitał zakładowy z 7.000.000.—. **Kapitał zapasowy a)** dopisano w roku sprawozdawczym z 28.800.—. **II. Kapitał amortyzacyjny:** a) saldo z roku ubiegłego z 1.158.647,86, b) dopisano w roku sprawozdawczym z 58.514,35, c) dopisano w roku sprawozdawczym z 824.870,54, razem z 1.925.004,05. **IV. Zobowiązania:** a) banki z 630.843,65, b) dostawcy z 5.462.050,45, c) odbiorcy z 23.959,14, d) różni z 110.887,01, e) weksle zdyskontowane z 145.982,60, razem z 6.373.722,85. **Fundusz i zobowiązania specjalne:** 1) „delkrede“ z 177.677,02. **Sumy przechodnie:** a) dochody dotyczące okresu przyszłego z 56.260,46, b) inne (rezerwa na podatki) z 393.619,35, razem z 449.879,81. **Zyski:** a) pozostałość z roku 1933 z 51.094,65, b) zysk z roku sprawozdawczego z 553.082,97, razem z 604.177,62. **Suma bilansowa z 16.559.261,35.** **Sumy pozabilansowe:** gwarancje — udzielone z tytułu zawartych umów o zakup krajowych nasion oleistych z 2.135.000.—. **Wierzyciele z tytułu otrzymanych gwarancji z 257.844,30.** **Ogólna suma zobowiązań zagranicznych z 5.198.885,08.**

Rachunek strat i zysków: WINIEN: Koszty administracji ogólnej *) z 711.175,18, koszty fabrykacji **) z 2.059.973,01, koszty sprzedaży z 531.660,24, koszty kredytów z 198.801,—, podatki państwowe i komunalne z 431.013,01, różnice kursowe z 20.797,11, odpisy amortyzacyjne z 824.870,54, inne wydatki z 98.019,61, zysk z 553.082,97, razem suma bilansowa z 5.429.392,67, *) w tem świadczenia socjalne z 24.216,35, **) w tem świadczenia socjalne z 74.901,22. **MA: Przychód z 5.429.392,67, suma bilansowa z 5.429.392,67.**

BECZKI

nowe, używane i przerabiane, nadające się do przewożenia i przechowywania octu, o pojemnościach od 50 do 150 litrów kupimy po przystępnych cenach 3501

Hermann Hein Synowie Tczew

ZIEMNIANKI

sadzonki (rychle)

1. **Ka'sekrone** (na końcu lipca)
  2. **Rosafolia** (ca 1-go sierpnia)
  3. **Dyr. Johannsen** (w pół sierpnia)
  4. **Niebieskie Odenw.** (w pół sierpnia)
- oddaje też w mniejszych ilościach

3394 **Wiechmann, Dom. Radzyn p. Grudziądz**

KONKURS

Wydział Powiatowy w Tucholi ogłasza konkurs na dzierżawę rakarni powiatowej w Rudzkim Moście pow. tucholskim. Z rakarnią połączone są 8 mórg ziemi i pomieszkanie.

Reflektanci - fachowcy — oferty z odniskiem świadectw z dotychczasowej praktyki, kwalifikacji itd. podać mogą do Wydziału Powiatowego w Tucholi do dnia 1 czerwca rb. Dzierżawa do objęcia z dniem 1 lipca 1935 r.

Ogledziny rakarni za uprzednim zgłoszeniem się w Wydziale Powiatowym.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

(—) Jerzy Hryniewski. 3518

Km. 132/35. 3510

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łabiszynie, Józef Chrzanowski, urzędujący w Łabiszynie po myśli art. 668 § 1 k. p. c. obwieszcza, że na wniosek małżonki Barbary Powalowskiej, zast. przez ojca swego Józefa Powalowskiego w Łabiszynie w celu wyegzekwowania pretensji teje wierzycielki wyznacza termin do opisu i oszacowania nieruchomości Łabiszyn tom I. wykaz liczb 1 położonej w Łabiszynie a własność dłużniczki Anny Gomulskiej w Łabiszynie stanowiącej, na dzień 30 kwietnia 1935 od godziny 10-tej przedpołudniem.

Po myśli § 2 wyżej cytowanego artykułu zwoła się wszystkie osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli prawa ich stanowią przeszkodę do egzekucji.

Łabiszyn, dnia 10 kwietnia 1935 r.

(—) Chrzanowski,

komornik Sądu Grodzkiego.

Owczarz

wykwalifikowany potrzebny, Bietowo, poczta Lubichowo, pow. Starogard. 3514

Zgubioną

legitymację tymczasową na nazwisko Bronisław Wach unieważnia się. 3539

GDANSK

Poszukuję

rzetelnej służącej, która dobrze gotuje, z dobrymi świadectwami. Horst-Hofmann Wall 3 III. 3538

Zgubiony

wykaz osobisty oraz książeczkę P. Z. P. na nazwisko Teodor Rohde unieważnia się. 3540

Wśród cyrkowców.

— Byłem dyrektorem cyrku pchel — teraz sam-gażowałem słonie, bo jestem krótkowidzem.

TORUN

Obiady
domowe, smaczne, na czystem maśle tania wydaje się. Toruń, Bankowa 6, II. ptr. 3503

Mieszkanie
8-pokojowe, II piętro, komfortowo, słoneczne. Moniuszki 25, od 1 maja do wynajęcia. Zgłosz. u właśc. Toruń, Mickiewicza 18, II. piętro. 3504

Na Wielki Tydzień

JW Paniom Domu, Formasjom Wojskowym, Zrzeszeniom Urzędniczym, Restauratorom poleca

grzyby
lit. kraj. 2.50 za 1/2 kg.

oliwę
franc., oleje jadalne, kawior czerw. astrach.

Konserwy
rybne, jarzynowe, owocowe w puszkach

Kalif. owoce
mieszane,

śliwki
marmelady, pow. dla sliwkowe i inne artykuły delikat. tesowe

matjasy
majonezy, pasty, sery rozmaite, śledzie solone, marynowane, zawijane.

Moskaliki
beczka 1 kg 1.25

ST. GRELEWICZ
Toruń, W. Garbary 19, tel. 1853. 3526

Konie

robocze, tania na sprzedaż. Liedtke, Toruń, Łazienna 14. 3367

Stemple

rytownictwo wykonujesz szybko i tania. Pomorska wytwórnia stempli, Piekut, Toruń, W. Garbary II. 3344

KAFLE

białe i kolorowe w ładnych deseniach i kolorach oraz wszelkie przybory do pieców po cenach fabrycznych. Przyjdź a przekonasz się w firmie:

M. STĘSZEWSKI
Bydgoszcz
ul. Poznańska 26, tel. 3234
Oddział 3512
w Toruniu, ul. Mostowa nr. 9.

Pierwszorządny Salon Krawiecki

w Toruniu ul. Szeroka 42. I. p. Tel. 1002 wł: Stefan Kezyk mistrz krawiecki, abs. Akad. demji kroju w Wiedniu. Wykonuje ubrania dla W. Panów, kostiumy i płaszcze dla W. Pań pięknie modnie i niedrogo, z pod pełną gwarancją. 3206

Pierwszorządny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA”

Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Racionalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalenie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrów, przyszczy, brodawek, kurzajek, zbędne owłosienia, piegow, rozszerzonych por, łojotoku, trądziku, czerw. nosa i innych niedokładności cery, Radikalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs. Sprzedaż kremów, mleczek i t. p. Porady bezpłatnie. 1814 **TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5. miesz. 3.**

P. T.

Publiczności podaję do łaskawej wiadomości, iż w poniedziałek dnia 15 bm. otwieram po porażce nowo odrestaurowaną

Drogerję i Magazyn Foto
zaopatrzone w świeży asortyment towarów.
Specjalną uwagę zwracam na dział fotograficzny oraz **nowocześnie urządzone laboratorium**
Prosząc o łaskawe dalsze poparcie mojego przedsiębiorstwa pozostaję z poważaniem 3443

Adam Gałdyński, Toruń
ul. Szeroka 9. Foto-Drogerja i Perfumerja Telefon 1875.
Uwaga! Na artykuły w opakowaniu z adymionem wielka zniżka cen.

PIANINA

wprost z fabryki poleca tania po cenach fabrycznych

T. BETTING I S-ka
LESZNO-Pozn.
Fabryka fortepianów.
Przedstawicielstwo:
Turustowska - Toruń,
Św. Ducha 14. 2665

Dentystka

państwowo uprawniona, dzielna, 14 lat praktyki, poszukuje na Pomorzu lub w Poznaniu miejscowości, celem osiedlenia się. Najchętniej miasto powiatowe. Zgłoszenia pod M. P. do Administracji „Dnia Pomorskiego” — Toruń. 3298

Zegary

3439 zegarki
plateru oraz słubne obrączki wyjątkowo tania poleca **KAZIMIERZ BIBIK**
Toruń, Stary Rynek 39, róg Szerokiej. Wykonuje wszelką reperację zegarków i biżuterji na miejscu. Tel. 1292

GDYNIA

Szlachetne tynki

własnej wytwórni do nabywania w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabywania również marmurki do lastrica — biały, zielony, czarny, czerwony, żółty, serpentyna carara, stopnielastrowe. Adres „ELEWACJA” Gdynia, Abrahama 35 telefon 2273. Biuro sprzedaży betonu Adamas. Poszukujemy reprezentantów. 2720

MEBLE

różnego rodzaju w solidnym wykonaniu po cenach konkurencyjnych poleca **Gdynska Centrala Mebli**
Gdynia Starowiejska 40, telef. 2625. 2345

Za bezcen

urządzenie sklepowe na kloniakę. Wiadomość, Gdynia, tel. 2246. 3542

Mile widziany, — kto czysto ubrany

Spiesz więc do firmy

TECZA

Farbiarnia i Chemiczna Pralnia
Gdynia Świętojańska 35 vis a vis „Pagedu” tel. 2830, bo tylko tam farbuja, czyszczą i odświeżają najkorzystniej.

BYDGOSZCZ

Wydział Powiatowy

powiatu bydgoskiego wydzierżawi nieruchomości (ogród, rola oraz 3-pokojowe mieszkanie) w Oplawcu. Zgłoszenia: Wydział Powiatowy, Bydgoszcz, ul. Słowackiego 7, pokój 15. 3511

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetry na stronie 7-lamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.	
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.	
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% niższ.	
Komunikaty 50 gr za wiersz.	
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.	
W Gdańsku za wiersz milim. na stronie 7-lamowej	15 fen.
W Gdańsku za wiersz milim. 4-lamowej	50 fen.
„ „ „ „ drobne za słowo 5 fen. — tytułowe	10 fen.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

W ekspedycji miejscowych agencji	2.50 zł
Z odnośnikiem do domu	2.80 zł
Przez pocztę z odnośnikiem do domu	2.89 zł
Pod opaską	4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę	2.32 gd; przez gońca
Z odnośnikiem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 gd
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.	

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Mętnicki, Toruń, ul. Mickiewicza 34.

U W A G I:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kaszubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsa. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynie: Józef Dobrostański, Gdynia, ul. Kujawska. — Redaktor odpow. na Grudziądzu: Wacław Gańczka, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Lubomski Wacław, Tczew, ul. Kościuszki 1.
Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu.